

STADSLEDNINGSKONTORETS FÖRSLAG: SKOLPLANERING FÖR ETT VÄXANDE STOCKHOLM

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Uppdrag.....	6
3	Befolkningsförändringar	8
3.1	Förskola	9
3.2	Grundskola	10
3.2.1	Elevantalsprognos	11
3.3	Gymnasieskola	13
3.3.1	Samverkansavtal	14
4	Fristående alternativ i Stockholm	15
4.1	Nuläge	15
4.1.1	Förskola.....	15
4.1.2	Grundskola	16
4.1.3	Gymnasieskola	16
5	Rationell skolstruktur	17
6	Elevströmmar	19
7	Behovsanalys	21
7.1	Planeringsförutsättningar.....	22
7.2	Sammanfattning av behov	22
7.2.1	Kapacitet	23
7.3	Järva.....	24
7.3.1	Norra Järva	24
7.3.2	Södra Järva	28
7.4	Nordväst	31
7.4.1	Hässelby	31
7.4.2	Vällingby.....	34
7.4.3	Flysta-Mariehäll-Ulvsunda-Alvik	37
7.4.4	Bromma kyrkby Ängby.....	40
7.4.5	Bromma.....	43
7.5	Innerstaden	47
7.5.1	Kungsholmen	47
7.5.2	Norra innerstaden	50
7.5.3	Södermalm	54
7.6	Sydöst	58
7.6.1	Enskede Årsta.....	58
7.6.2	Vantör	61
7.6.3	Skarpnäck.....	64
7.6.4	Farsta	67

7.7	Sydväst	70
7.7.1	Hägersten	70
7.7.2	Liljeholmen	73
7.7.3	Älvsjö	76
7.7.4	Skärholmen	79
7.8	Sammanfattning av planering.....	82
8	Avslutande kommentarer	83

I SAMMANFATTNING

I budget 2011 fick Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden gemensamt i uppdrag att ta fram en plan för att möta den kraftiga ökningen av antalet grundskolebarn. Under 2011 har ett projekt under ledning av stadsledningskontoret arbetat med att ta fram denna plan. Arbetet har letts av både en politisk styrgrupp under ledning av finansborgarrådet Sten Nordin, skolborgarrådet Lotta Edholm samt oppositionsborgarrådet Tomas Rudin och en tjänstemannastyrgrupp under ledning av stadsdirektören.

Antalet barn och elever beräknas öka kraftigt under den kommande perioden. Under den närmaste tio åren beräknas antalet elever i grundskolan öka med cirka 27 000 elever. Antalet barn i förskolan beräknas även de fortsätta öka under den närmaste femårsperioden. Antalet ungdomar i gymnasieålder beräknas minska något för att sedan i slutet av perioden åter vara på något högre nivå än idag.

Fokus i planeringen har legat på att ta fram en plan för utbyggnaden av den kommunala grundskolan. Enligt de elevantalsprognoser som använts beräknas en tredje del av eleverna välja fristående grundskola. Det behöver dock poängteras att staden har det yttersta ansvaret för att alla elever får en skolplacering. Det är därför mycket viktigt att etableringen och utbyggnaden av fristående skolor följs noga och förändringar i planeringen för den kommunala skolan görs i de fall detta behövs. Ökningen av antalet elever beräknas ske i nästan hela staden. Det är i stort sett enbart Järvaområdet som inte har någon kraftig ökning.

Stadens grundskolor är i dagsläget organiserade på ett flertal sätt när det gäller stadiindelning. En gemensam modell för staden är ur pedagogisk synpunkt att föredra. Med anledning av de förändringar som sker på nationell nivå med bland annat betyg i årskurs sex och den nya lärarutbildningen föreslås att stadens skolor i huvudsak ska organiseras i F-6 och 7-9 skolor respektive F-9 skolor beroende på förutsättningarna. Förändringen behöver dock ske successivt.

Det är viktigt att nya skolor byggs flexibelt för att kunna användas både för de yngre barnen/eleverna och för de äldre då antalet elever i de olika åldrarna förändras över tid. Det är därför viktigt att skolor som till en början till stor del har yngre elever med relativt enkla medel kan ställas om och användas för både de äldre eleverna i grundskolan samt för gymnasieskolan. I planeringen av nya skolor bör även möjligheten att ställa om delar av lokalerna andra ändamål beaktas. För att ytterligare förenkla och snabba på utbyggnadsprocessen bör

utbildningsförvaltningen ta fram en skolmodell där riktlinjer för stadens skolor fastställs när det gäller utformningen av lokalerna.

De kommande årens stora befolkningsökning kommer ställa krav på en mycket stor utbyggnad av grundskolan. Det kan konstateras att det ser väldigt olika ut mellan stadens olika delar. Det finns områden som även fortsättningsvis kommer ha ett stort kapacitetsöverskott och där behöver det hittas sätt att förbättra kapacitetsutnyttjandet. I flertalet av områdena är det dock så att det behöver ske en kapacitetsökning för att klara behovet. Med anledning av detta förelås att ytterligare nio nya skolor etableras utöver redan beslutade etableringar. Som komplement till detta föreslås en kapacitetshöjning i ett antal skolor.

Då det i flera områden även finns ett stort behov av förskolelokaler kan utbyggnaden av grundskolan med fördel ske i samarbete med stadsdelsnämnderna.

Arbetet behöver fortsätta i berörda nämnder och den detaljerade planeringen bör presenteras i samband med nämndernas verksamhetsplaner.

2 UPPDRAG

Av budget 2011 framgår följande: *"Barnkullarna i förskolan har under ett antal år varit rekordstora. Dessa barn kommer snart upp i skolålder, varför frågan om stadens och enskilt drivna verksamheters beredskap att möta tillkommande elever måste utredas. Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden ska gemensamt utarbeta en långsiktig plan för hur ökningen av grundskoleelever ska mötas. Planen ska redovisa förutsättningarna med de beslut om ny-, om- och tillbyggnad samt upprustning som fattats under föregående mandatperiod. Planen ska även redovisa och ta hänsyn till redan beviljade tillstånd eller liggande ansökningar för fristående skolor att bedriva verksamhet i eller i stadens omedelbara närhet. Planen ska bygga på redovisningar av tidigare års brukarundersökningar, flyttströmmar mellan skolor, föräldrars och elevers val av skola samt ansökningsläget det vill säga kö eller överkapacitet i befintliga skolor. Planen ska grundas på hur utbyggnaden av bostadsområden ser ut i staden och på hur många elever som för närvarande går i Stockholms skolor, men som bor i andra kommuner. Utredningen ska lämna förslag senast i samband med kommunstyrelsens behandling av nämndernas verksamhetsplaner för år 2011."*

Punkter kring lokalförsörjning i budget 2011 som bör beaktas i projektet:

- Flexibelt lokalutnyttjande inom det pedagogiska området
- Skollokalerna ska utnyttjas så effektivt som möjligt
- Integration av skolbarnsomsorg och obligatorisk särskola i grundskolelokalerna
- Integration av förskoleverksamhet för ett mer effektivt resursutnyttjande
- Samarbete med idrottsnämnden kring idrottsytor

Alla elever ska i möjligaste mån ges plats på en skola inom rimligt avstånd och efter önskemål. Det kräver en god dimensionering av lokaler för stadens egenregiverksamhet inom hela det pedagogiska området. Ytterst ska ändamålsenliga och effektiva lokaler bidra till att uppnå kunskapsmålen i skolan.

Barn- och elevantal inom förskola, grundskola och gymnasieskola förändras över tiden. En ökad effektivitet och ett över tiden flexibelt lokalutnyttjande måste därför ske i alla stadens lokaler. Samma lokaler ska med enkla förändringar kunna användas för olika verksamheter, beroende på demografiska och efterfrågemässiga förändringar.

Utredningen ska ta ett helhetsgrepp på dessa frågor, för att nå en långsiktighet i beslutsfattandet som skapar överblick över investeringsbehov, underhåll och olika nämnders driftkostnader för lokalerna. En anpassning av lokaler till behovet kan innebära såväl nybyggnationer som avveckling, beroende på

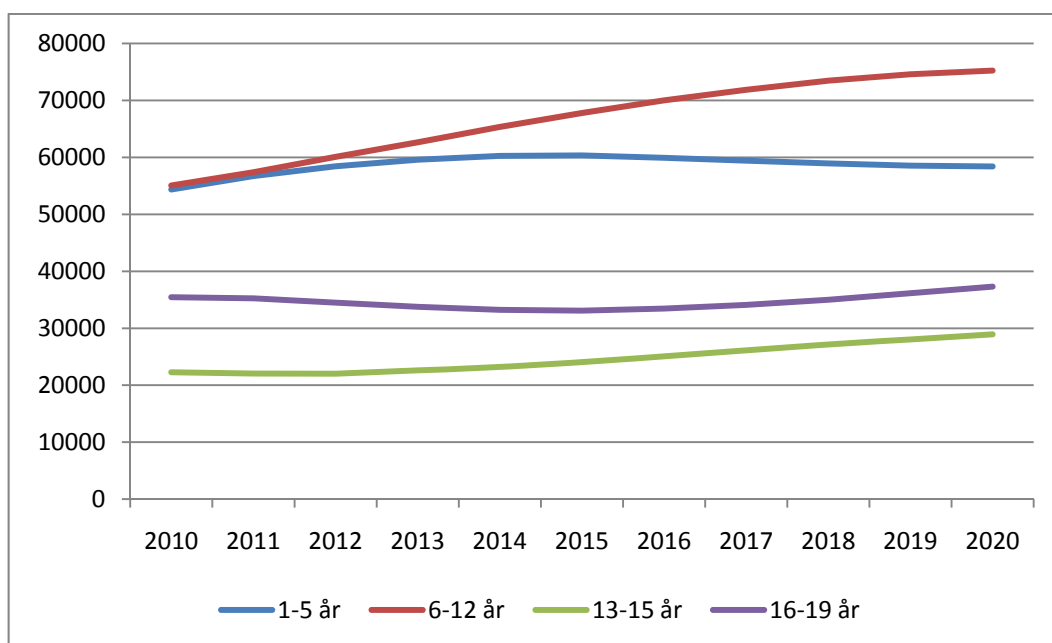

barnantalsutvecklingen i olika årskullar samt beroende på familjers val av förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

3 BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR

Antalet barn och elever beräknas öka kraftigt de kommande åren.

Planeringsarbetet har utgått från befolkningsprognosen 2010 som sträcker sig över perioden 2010-2019. I juni 2011 kom en ny befolkningsprognos som avser 2011-2020 vilken visar att antalet barn och elever ökar mer än i tidigare prognos. Nedan redovisas den nya befolkningsprognosen. I förhållande till föregående befolkningsprognos (2010-2019) har antalet barn i grundskoleålder ökat med cirka 1 800 under perioden. Detta innebär att elevantalsprognosen som presenteras längre fram är något för låg. I möjligaste mån har hänsyn tagits till den större befolkningsökningen i planeringsarbetet som presenteras längre fram.

Figur 1: Befolkningsprognos för olika åldersgrupper 2010-2020

Under den kommande tioårsperioden beräknas antalet barn och ungdomar i staden att öka kraftigt. Antalet barn i förskoleålder ökar enligt prognosen fram till 2015 för att sedan minska något kommande år. I tidigare prognoser har samma trend funnits att antalet barn minskar efter några år. Det har dock varit så att trendbrottet flyttats fram i varje ny prognos varför minskningen bör behandlas med viss försiktighet. Den största ökningen sker av barn i lägre grundskoleålder där kurvan pekar brant uppåt. Antalet barn i ålder 6-12 beräknas öka med cirka 20 000 under perioden. Totalt beräknas antalet grundskoleelever att öka med nästan 27 000 till

år 2020. Antalet ungdomar i gymnasieålder beräknas minska något för att sedan i slutet av perioden åter vara på något högre nivå än idag.

3.1 Förskola

Antalet barn i förskoleålder beräknas öka med cirka 6 000 barn till år 2015 jämfört med 2010 för att sedan minska något under de nästföljande åren. Andelen barn som är inskrivna i förskolan var 2010 86 procent, vilket innebär att antalet barn i förskolan beräknas öka med cirka 5 200. Andelen inskrivna barn har ökat långsamt och var år 2005 83 procent. Ökningen av antalet barn ser ut som nedan i respektive stadsdelsnämndsområde.

Tabell 1: Befolkningsutvecklingen (1-5 år) för respektive stadsdelsnämndsområde

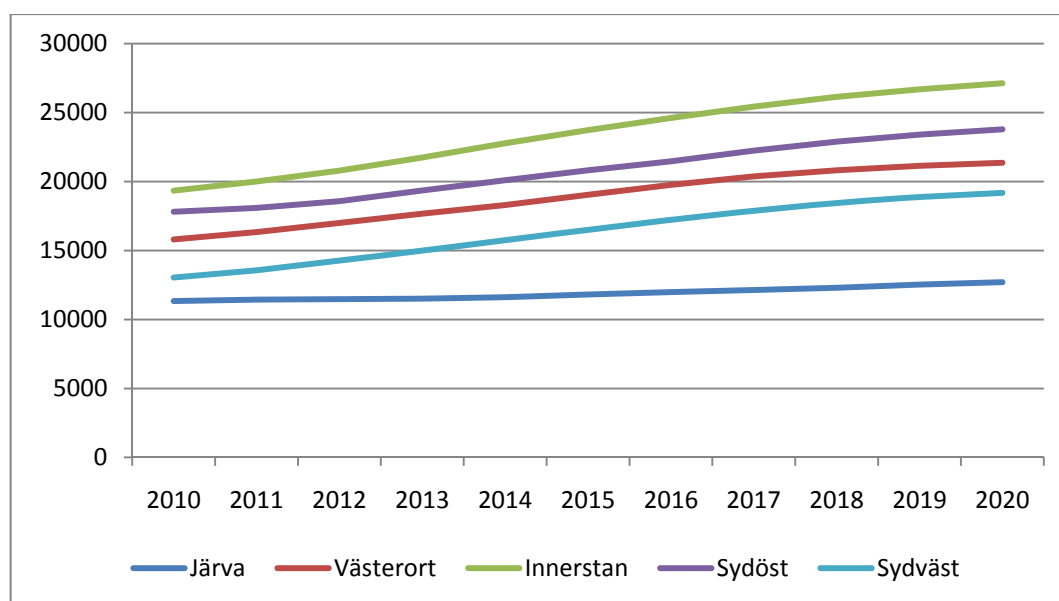
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rinkeby-Kista	3 433	3 515	3 527	3 558	3 595	3 613	3 645	3 620	3 566	3 536
Spånga-Tensta	3 146	3 150	3 162	3 148	3 138	3 083	3 042	3 002	3 030	3 085
Hässelby-Vällingby	4 492	4 654	4 814	4 969	5 066	5 147	5 237	5 249	5 179	5 103
Bromma	4 512	4 673	4 753	4 918	5 032	5 076	5 134	5 169	5 210	5 231
Kungsholmen	3 178	3 486	3 697	3 850	3 904	3 895	3 851	3 803	3 733	3 706
Norrmalm	3 901	4 066	4 133	4 139	4 097	4 007	3 912	3 830	3 762	3 728
Östermalm	3 223	3 319	3 421	3 510	3 639	3 755	3 783	3 851	3 903	3 926
Södermalm	6 676	6 910	7 030	7 064	7 003	6 902	6 718	6 579	6 464	6 380
Enskede-Årsta-Vantör	6 032	6 269	6 392	6 488	6 563	6 553	6 471	6 410	6 395	6 389
Skarpnäck	2 976	3 143	3 280	3 329	3 356	3 353	3 290	3 243	3 179	3 099
Farsta	3 274	3 425	3 539	3 642	3 664	3 674	3 619	3 587	3 548	3 525
Älvsjö	2 054	2 130	2 220	2 253	2 283	2 296	2 260	2 201	2 134	2 073
Hägersten-Liljeholmen	5 111	5 588	6 019	6 272	6 422	6 484	6 457	6 404	6 375	6 352
Skärholmen	2 361	2 399	2 435	2 453	2 491	2 494	2 503	2 481	2 457	2 425
	54 369	56 727	58 422	59 593	60 253	60 332	59 922	59 429	58 935	58 558
Förändring jmf 2010		2 358	4 053	5 224	5 884	5 963	5 553	5 060	4 566	4 189
		Ök- ning	Minsk- ning							

Som tidigare nämnts beräknas antalet barn i förskoleålder minska något efter 2016 men minskningen bör behandlas med viss försiktighet. Planeringen för förskolan är därför väldigt svår att göra över en längre tidsperiod än de närmaste fem åren. Fram till 2015 beräknas en ökning ske i samtliga stadsdelsnämndsområden utom Spånga – Tensta. Störst ökning sker i Kungsholmen och Hägersten-Liljeholmen med ökningar på över 20 procent.

3.2 Grundskola

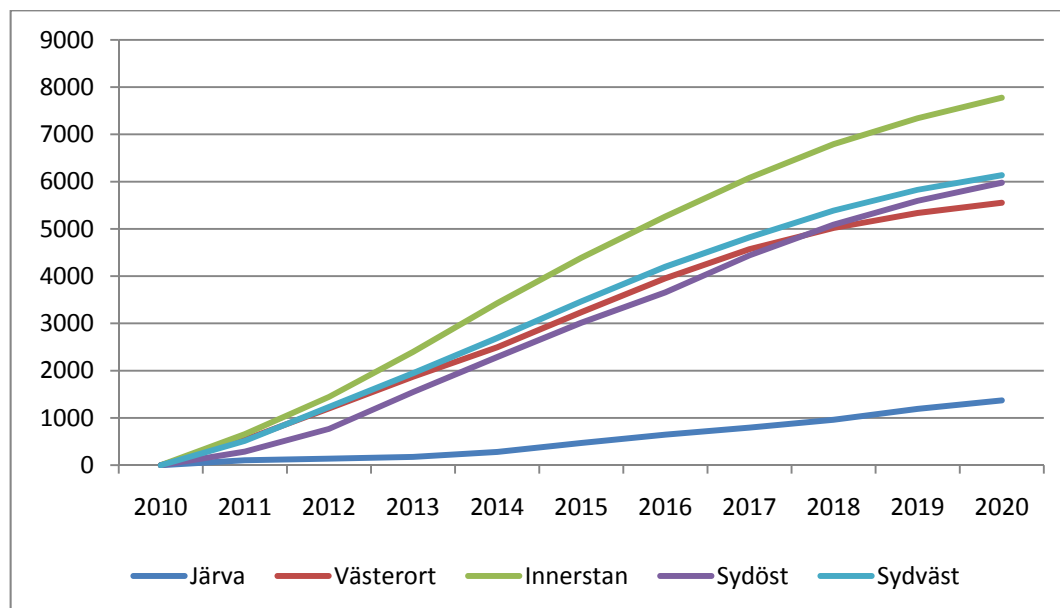
Befolkningsprognosen visar att antalet grundskoleelever kommer att öka kraftigt under de kommande åren. För att bryta ner prognosen och även för att förenkla det inledande analysarbetet har staden delats upp i fem geografiska områden enligt följande:

- Järva (Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta)
- Västerort (Hässelby-Vällingby och Bromma)
- Innerstan (Kungsholmen, Norrmalm, Södermalm och Östermalm)
- Sydöst (Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck)
- Sydväst (Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö)

Figur 2: Prognos över antalet barn i grundskoleålder för olika geografiska områden

I diagrammet nedan redovisas förändringen i förhållande till 2010 för att ytterligare förtydliga befolkningsförändringen.

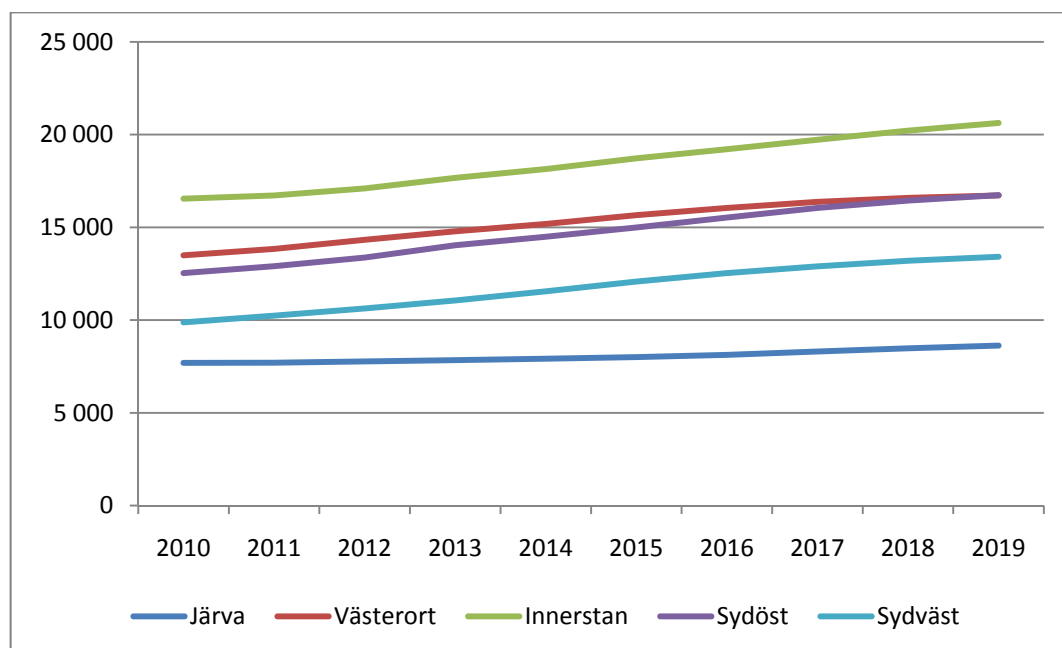
Figur 3: Ökning av antalet barn i grundskoleålder jämfört med 2010 för olika geografiska områden

Det som är tydligt i diagrammet ovan är att samtliga områden utom Järva har en kraftig uppgång. Störst är ökningen i innerstan där befolkningen förväntas öka med nästan 8 000 barn i grundskoleålder. Västerort, sydväst och sydöst har samtliga ökningarna på omkring 6 000 barn. Ökningen i Järva beräknas bli strax över 1 000 barn under perioden.

3.2.1 ELEVANTALSPROGNOS

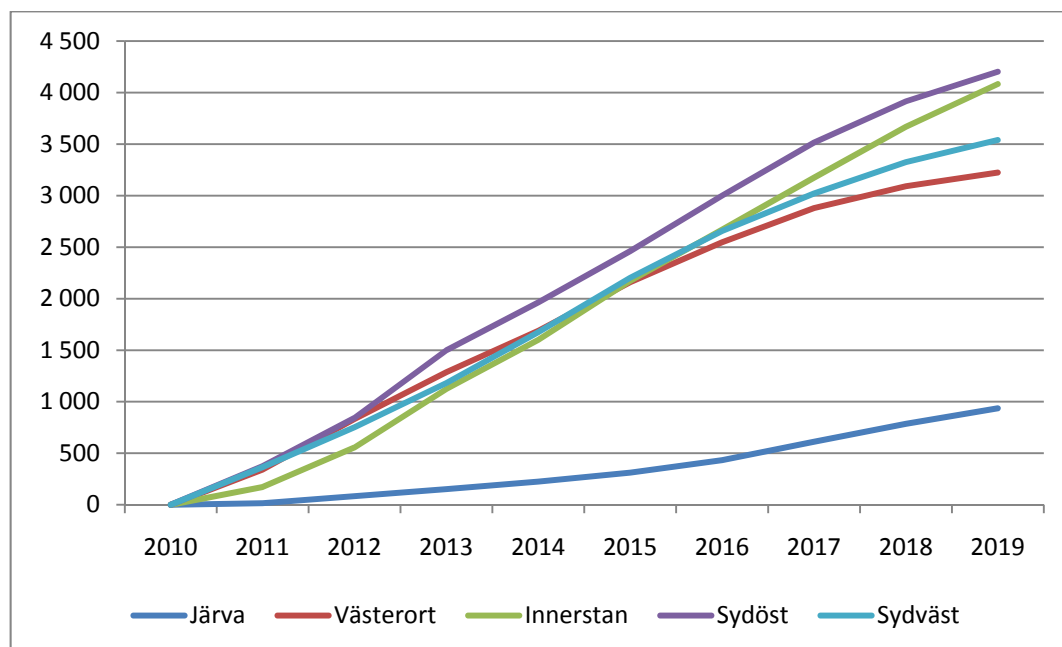
USK AB har gjort en elevantalprognos för de kommunala grundskolorna. Prognosen grundar sig på befolkningsprognosen 2010. Prognosen visar att av den totala befolkningsökningen till år 2019 på 24 000 barn beräknas antalet elever i de kommunala grundskolorna öka med cirka 16 000 elever inklusive elever från andra kommuner. Prognosen tar hänsyn till nybyggnadsområden.

Elevantalprognosens beräkningar baseras på hur elever i respektive basområde väljer skola idag. I ett basområde där elever idag väljer fristående skola i en större omfattning förväntas de göra så även i framtiden. Prognosen bygger på att befintliga resmönster bibehålls för respektive basområde. Det finns en stor skillnad i hur fördelningen mellan kommunal och fristående skola ser ut i stadens olika delar. Se avsnitt 6 om elevströmmar för mer information om hur resmönstren ser ut.

Figur 4: Prognos över antalet elever i de kommunala grundskolorna jämfört med 2010 för olika geografiska områden

I diagrammet nedan har enbart förändringen av beräknat antal elever i de kommunala grundskolorna jämfört med 2010 tagits med.

Figur 5: Ökning av antalet elever i de kommunala grundskolorna jämfört med 2010 för olika geografiska områden

Tabellen visar tydligt att i stort sett samtliga områden utom Järva beräknas ha en relativt kraftig ökning av antalet elever, Störst ökning sker i Sydöst och innerstan där det beräknas vara mer än 4 000 fler elever 2019.

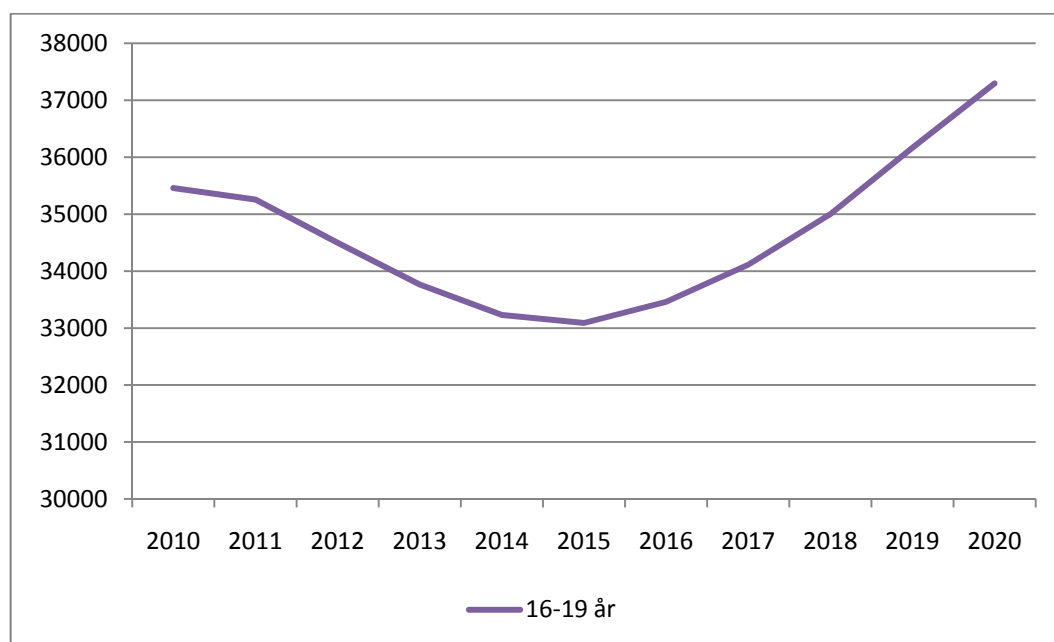
3.2.1.1 Fristående skolor

Elevantalsprognosen bygger som tidigare nämnts på att befintliga resmönster bibehålls. Det innebär att fristående skolor förutsätts ta emot en relativt stor del av elevökningen. Av ökningen på 24 000 elever förutsätts fristående skolor ta emot 8 000 elever. Det innebär att cirka en tredjedel av ökningen sker i fristående skolor.

Det innebär en risk att göra detta antagande då det i dagsläget är svårt för såväl de fristående aktörerna som kommunen att hitta lokaler för nya skolor i många områden i staden. Detta ställer stora krav på staden att hitta sätt att samverka med de fristående aktörerna för att säkerställa etablering av nya skolor.

3.3 Gymnasieskola

Befolkningsprognosen för ungdomar i åldern 16-19 år visar på att antalet ungdomar till en början minskar för att efter 2015 öka. Antalet ungdomar beräknas öka med ca 1 800 till år 2020. Diagrammet nedan visar tydligt hur den kraftiga ökningen i grundskolan mot slutet av perioden även når gymnasieskolan.

Figur 6 Befolkningsförändring för ungdomar i åldern 16-19 år

3.3.1 SAMVERKANSAVTAL

Från och med höstterminen 2011 finns ett nytt samverksansavtal inom Stockholms län. Avtalet innebär att alla söker till samtliga nationella program på lika villkor inom hela länet. Tidigare år har avtalet för Stockholms del endast omfattat yrkesprogrammen och det estetiska programmet.

Det nya avtalet har inneburit att andelen elever från andra kommuner ökat i stadens gymnasieskolor. Den största förändringen har skett i innerstaden.

Det kan konstateras att antalet vakanta platser på de nationella programmen i Stockholms stads gymnasieskolor är ungefär detsamma som föregående år trots att antalet sökande som är folkbokförda i Stockholm minskat från cirka 9 800 till 9 100 ungdomar.

4 FRISTÅENDE ALTERNATIV I STOCKHOLM

Det är i storstäderna som utvecklingen och etableringen av fristående skolor och därmed en mångfald varit störst. I Stockholm har andelen fristående skolor ökat under många år. Enligt Skolverket har de fristående skolorna, från att ha varit ett komplement till kommunala skolor, nu blivit en del av det svenska skolväsendet, särskilt i storstäderna. De fristående verksamheterna är i regel förhållandevis små jämfört med kommunal verksamhet.

4.1 Nuläge

4.1.1 FÖRSKOLA

Vårterminen 2011 gick totalt cirka 17 900 barn i fristående förskola eller familjedaghem, vilket motsvarar 35,7 procent av barnen. Andelen barn i fristående förskolor varierar kraftigt mellan stadsdelsnämnderna. I Stockholms stad finns cirka 600 kommunala och cirka 400 fristående förskolor. När det gäller familjedaghemmen finns cirka 50 kommunala och cirka 250 fristående. Nedan redovisas en tabell över antalet barn i kommunal respektive fristående verksamhet vårterminen 2011.

Tabell 2: Andel fristående verksamhet för respektive stadsdelsnämndsområde

	Kommunal verksamhet	Fristående verksamhet eller annan kommun	Andel i fristående verksamhet
Rinkeby-Kista	1 964	1 125	36,4%
Spånga-Tensta	2 267	406	15,2%
Hässelby-Vällingby	2 500	1 638	39,6%
Bromma	2 599	1 714	39,7%
Kungsholmen	1 991	1 040	34,3%
Norrmalm	1 885	1 551	45,1%
Östermalm	1 768	1 456	45,2%
Södermalm	3 249	3 117	49,0%
Enskede-Årsta-Vantör	3 598	1 747	32,7%
Skarpnäck	1 761	894	33,7%
Farsta	2 035	832	29,0%
Älvsjö	1 173	843	41,8%
Hägersten-Liljeholmen	4 024	667	14,2%
Skärholmen	1 436	572	28,5%
Barn i annan kommun		310	
Summa	32 250	17 912	35,7%

Tabellen ovan visar de stora skillnader som idag finns mellan stadsdelsnämnderna. Lågst andel fristående verksamhet finns i Hägersten – Liljeholmen och Spånga – Tensta där endast omkring 15 procent går i fristående verksamhet. I innerstaden och Älvsjö är andelen avsevärt högre, mellan 40 – 50 procent.

4.1.2 GRUNDSKOLA

Höstterminen 2011 finns cirka 140 kommunala grundskolor och cirka 110 fristående grundskolor i Stockholms stad. Andelen stockholms elever i fristående grundskolor motsvarar 21 procent av det totala antalet stockholms elever.

I tabellen nedan, baserad på utbildningsnämndens verksamhetsplan 2011, beskrivs hur elever fördelar sig mellan kommunala och fristående huvudmän.

Fördelning av stockholms elever i grundskolan

Stockholms elever i Stadens skolor	59 000
Stockholms elever i fristående skolor	15 400
Elever från andra kommuner i Stockholms skolor	1 870
Stockholms elever i annan kommun	1 100
Stockholms elever i specialskolor och internationella skolor	1 000

De fristående grundskolorna är främst lokaliserade i innerstaden där ungefär hälften av skolorna finns. I övrigt är de relativt jämnt spridda över staden.

4.1.3 GYMNASIESKOLA

I Stockholms stad finns 26 kommunala gymnasieskolor och 61 fristående gymnasieskolor. Andelen stockholms elever i fristående gymnasieskolor uppgår till 41 procent.

I tabellen nedan, baserad på utbildningsnämndens verksamhetsplan 2011, beskrivs hur elever fördelar sig mellan kommunala och fristående huvudmän

Fördelning av stockholms elever i gymnasieskolan

Stockholms elever i Stockholms skolor	14 000
Elever från andra kommuner i Stockholms skolor	4 005
Stockholms elever i annan kommun	2 700
Stockholms elever i fristående skolor	10 300

5 RATIONELL SKOLSTRUKTUR

Stadens grundskolor är i dagsläget organiserade på ett flertal sätt när det gäller årskursindelning. En gemensam modell för staden är ur pedagogisk synpunkt att föredra. Det skulle även underlätta när elever byter skola och det skulle också underlätta när föräldrar/elever ska välja skola. Det är dock något som måste ske successivt då skolornas årskursindelning i dag ser väldigt olika ut.

Med anledning av de förändringar som sker på nationell nivå med bland annat betyg i årskurs sex och den nya lärarutbildningen föreslås att stadens skolor i huvudsak ska organiseras i F-6 och 7-9 skolor respektive F-9 skolor beroende på förutsättningarna. Genom att organisera skolor för de yngre eleverna i F-6 skolor blir de nationella proven och betygen i årskurs 6 ett naturligt avslut på elevens tid i skolan. Såväl eleven som skolan får då en tydlig utvärdering av måluppfyllelsen i förhållande till kunskapskraven. En skolorganisation som bygger på F-6 och 7-9 skolor respektive F-9 skolor underlättar också lärarrekryteringen i och med att den följer den nya lärarutbildningens indelning i grundlärare (F-3 respektive 4-6) och ämneslärare (7-9).

Som tidigare nämnts kommer det ta tid att genomföra förändring då många skolor för närvarande är organiserade i framförallt F-5 skolor. Även andra stadiindelningar förekommer, som t.ex. F-3. Även många fristående skolor är i dag organiserade i andra årskurser än F-6, 7-9 eller F-9. Det är angeläget att staden för en aktiv dialog med fristående skolor kring denna fråga. Annars finns en risk att konkurrensen om eleverna leder till att skolor organiseras efter andra årskurser i syfte att locka elever till skolbyten före pedagogiskt naturliga brott efter årskurs 6. Det vore olyckligt, såväl av pedagogiska skäl som för skolornas möjligheter till bra organisation.

När det gäller storleken på en skola innebär ett alltför lågt elevantal svårigheter att organisera skolan. Det kan även innebära att lärare inte kan ha heltidsanställningar på en skolenhet utan att undervisa i ämnen där de saknar behörighet. Det blir också dyrt med service och administration på små skolor. Mot bakgrund av detta samt för att få ett så bra utnyttjande som möjligt av specialsalar bör en F-9 skola vara åtminstone 3-parallellig och således ha omkring 750 elever. Organiserar skolorna i F-6 respektive 7-9 skolor kan dessa ha något färre elever och fortfarande få ett acceptabelt utnyttjande, det innebär dock att de måste ha fler paralleller.

För att få ett så bra utnyttjande som möjligt av specialsalar bör även möjligheten att inrätta ett antal så kallade kunskaps Gallerior där flera skolor kan dela på specialsalar undersökas och utnyttjas. En sådan galleria skulle kunna utnyttjas av både kommunala och fristående skolor.

Det är viktigt att nya skolor byggs flexibelt för att kunna användas både för de yngre barnen/eleverna och för de äldre då antalet elever i de olika åldrarna förändras över tid. Det är därför viktigt att skolor som till en början till stor del har yngre elever med relativt enkla medel kan ställas om och användas för både de äldre eleverna i grundskolan samt för gymnasieskolan. I planeringen av nya skolor bör även möjligheten att ställa om delar av lokalerna till andra ändamål beaktas. I flera fall kommer förskolebehovet att vara stort under ett antal år framöver samtidigt som behovet av grundskolelokaler är större under senare delen av perioden. Utbyggnad av befintliga skolor samt etablering av nya kan då med fördel ske tidigare för att till en början utnyttjas av förskolan.

För att ytterligare förenkla och snabba på utbyggnadsprocessen bör utbildningsförvaltningen ta fram en skolmodell där riktlinjer för stadens skolor fastställs när det gäller utformningen av lokalerna.

Som en del i projektet har Sjöstadsskolans lokaler utvärderats framförallt gällande flexibilitet mellan grundskola och förskola. I arbetet har bland annat följande slutsatser dragits:

- Om skola och förskola är i samma byggnad, är det stor fördel med en gemensam huvudman.
- Förskolor i skollokaler fungerar utmärkt utan ombyggnad, om skolan är uppbyggd med hemvister.
- Grupprum, förråd och/eller handikaptoaletter bör förberedas så att skötrum kan inredas.
- Förskolan äter gärna i skolmatsalen.
- Det är sambanden och inte ytan som gör skollokalerna bättre som förskolelokaler än traditionellt byggda förskolor.
- Skolan/förskolan bör planeras så att passage över någons annan hemvist, för att nå gemensamma lokaler, inte behöver göras.
- Reglerbar belysning underlättar för olika verksamheter i lokalerna.
- För att skolan ska kunna användas flexibelt behöver hemvisterna så långt som möjligt vara likadant utformade.
- Utemiljön bör planeras så att den klarar slitage från många och unga människor. Utemiljön ska inte vara färdig utan kunna utvecklas av verksamheten. Utemiljön ska också vara säker.

6 ELEVSTRÖMMAR

På uppdrag av stadsledningskontoret har USK AB gjort en genomlysning av elevpendlingen inom staden. Analysen omfattar elever boende i staden och deras pendlingsmönster under hösten 2010. Syftet är att ytterligare tydliggöra hur pendlingen inom staden ser ut och åskådliggöra vilka pendlingsmönster som är vanligt förekommande. En sammanfattning av rapporten följer nedan, hela rapporten redovisas i bilaga 1.

Inom Stockholms Stad går en stor del av eleverna i andra skolor än de närmaste – vilket betyder att det finns en relativt omfattande elevpendling. I tidigare rapporter har USK pekat på att elevpendlingen varierar mycket över staden och har olika orsaker. De huvudsakliga pendlarna omfattar:

- Elever som pendlar till skolor med samma kultur och eller språkinriktning som eleven tillhör.
- Elever som pendlar med syfte att nå bättre skolresultat i exempelvis innerstadsskolor och skolor med låg andel elever med utländsk bakgrund.
- Elever som pendlar till skolor där det egna intresset kan utvecklas. Till dessa elever hör t ex idrottande elever men också elever i musik-, dans- eller teaterklasser, eller klasser med andra profiler inom t ex matematik eller språk.
- Elever som tvingas pendla då antalet platser redan idag inte räcker till.

Pendlingen till skolor med annan kulturell inriktning är större från områden där andel boende med utländsk bakgrund är större. Tydligt är vidare att tunnelbanans sträckning utnyttjas av eleverna i deras val av skola. Exempelvis pendlar eleverna från Rinkeby-Kista där det finns tunnelbana i högre utsträckning än eleverna från Spånga-Tensta där det enbart finns pendeltåg. Även närhet till andra stadsdelsområden påverkar. Elever i Hässelby-Vällingby – där tunnelbanan sträcker sig genom Bromma – väljer ofta skolor i Bromma medan Rinkeby-Kistas tunnelbana inte på samma sätt går via ett attraktivt område. Eleverna där går då oftare i skolor i innerstaden.

Att geografin påverkar pendlingen är genomgående tydligt. Skolor som ligger relativt isolerade har fler av områdets elever i den egna skolan. Även områdets socioekonomiska struktur påverkar. Det finns en stor inpendling till skolor i områden som Bromma och Spånga i de fall skolorna har kapacitet att ta emot fler elever. Genomgående är det de äldre barnen, från årskurs 6 och uppåt som står för den stora delen av all elevpendling i staden. Kartorna och analysen gör tydligt att eleverna från innerstadsområdena utnyttjar att de, genom goda kommunikationsmöjligheter, har relativt enkelt att välja andra skolor och går i skola mer spritt över staden än elever från ytterstaden. I underlaget finns skolor

som har en låg inpendling av elever medan andra skolor tar emot många elever från andra områden. En låg inpendling kan dels bero på att skolan inte väljs av eleverna men kan också vara relaterad till att skolan är populär bland eleverna i närområdet och inte har kapacitet att ta emot elever från andra områden.

Totalt sett går hösten 2010 i hela staden 51 procent av eleverna i sin skolpliktsbevakningsskola, 28 procent pendlar inom det egna stadsdelsområdet och 21 procent pendlar ut. I årskurserna F-3 pendlar 12 procent av barnen över stadsdelsområdesgränserna medan barnen i årskurs 7-9 gör det till 35 procent. En klar majoritet, 55 600 barn bor i ytterstaden. Knappt 4 000 av dessa elever pendlar till innerstadsskolor. Relativt få, dryga 400 elever pendlar åt motsatt håll.

De fristående skolorna har totalt sett 20 procent av eleverna men bland de elever som pendlar in till innerstaden från ytterstad är andelen 45 procent och bland dem som pendlar åt motsatt riktning 51 procent. Tabellen nedan visar strömmarna från ytterstad till innerstad där de antalsmässigt största strömmarna till innerstad utgörs av elever från Enskede-Årsta-Vantör till Södermalm.

Tabell 3: Antal elever från ytterstaden som pendlar till skola i innerstaden

Boendeområde	Skolorområde				Totalt
	Kungsholmen	Norrmalm	Östermalm	Södermalm	
Rinkeby-Kista	153	104	71	24	352
Spånga-Tensta	106	57	47	30	240
Hässelby-Vällingby	68	76	34	32	210
Bromma	119	234	26	47	426
Enskede-Årsta-Vantör	59	113	63	619	854
Skarpnäck	12	87	41	251	391
Farsta	34	55	30	315	434
Älvsjö	23	51	17	83	174
Hägersten-Liljeholmen	41	88	77	352	558
Skärholmen	22	32	70	155	279
Totalt	637	897	476	1 908	3 918

7 BEHOVSANALYS

I den fortsatta behovsanalysen har staden delats upp i 19 områden som har en geografisk anknytning till varandra. Dessa områden sträcker sig över stadsdelsnämndsgränser och utgår enbart från områdenas geografiska samhörighet med avgränsningar av befintliga barriärer såsom vägar, vatten m.m. Då planeringen utgår från elevantalsprognosen som baseras på befolkningsprognosen 2010 redovisas även befolkningsprognosen 2010 i det följande avsnittet. I de fall det är en stor avvikelse mellan befolkningsprognosen 2010 och 2011 beskrivs detta. Förändringen innebär framförallt att flera av de förändringar som föreslås behöver ske i en snabbare takt än vad som först planerats.

Nedan redovisas en jämförelse mellan befolkningsprognosen för barn i åldern 6-15 år 2010 och 2011 för de 19 områdena.

Tabell 4: jämförelse mellan befolkningsprognosen för barn i åldern 6-15 år 2010 och 2011 för de 19 områdena

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BROMMA	103	67	61	50	11	-40	-85	-99	-142
BROMMA KYRKBY ÄNGBY	-40	-69	-34	3	62	111	172	220	267
ENSKEDE ÅRSTA	22	34	33	-3	-21	-12	-26	1	15
FARSTA	-124	-106	-94	-81	-98	-139	-136	-124	-116
FLYSTA MARIEHÄLL	21	45	116	115	173	142	154	206	238
HÄGERSTEN	73	97	131	143	149	114	161	236	334
HÄSSELBY	-42	18	20	-15	4	49	60	58	55
KUNGSHOLMEN	19	80	68	150	185	192	214	172	148
LILJEHOLMEN	-40	12	37	0	43	155	185	230	271
NORRA INNERSTADEN	16	46	120	236	335	322	271	260	281
NORRA JÄRVA	11	12	4	-15	9	69	25	-57	-104
SKARPNÄCK	-23	-26	3	50	89	90	124	150	151
SKÄRHOLMEN	59	66	50	28	51	65	69	76	68
SÖDERMALM	17	-8	-29	2	-36	-22	4	7	-39
SÖDRA JÄRVA	73	73	44	61	42	45	-6	-14	32
VANTÖR	-43	-40	-53	-14	4	-14	-6	12	24
VÄLLINGBY	65	-30	-111	-58	-17	90	177	219	236
ÄLVSJÖ	-52	44	68	73	76	78	106	94	95
Totalt	114	314	433	724	1 060	1 294	1 462	1 646	1 813

7.1 Planeringsförutsättningar

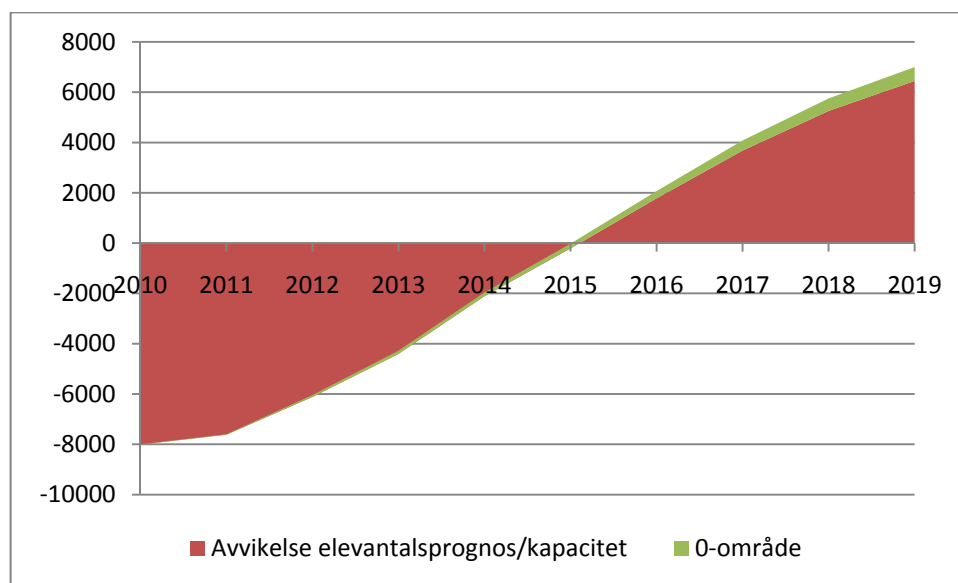
Förutsättningarna i de olika områdena skiljer sig ganska kraftigt åt. Flertalet av områdena beräknas ha en kraftig ökning av elevunderlaget under perioden. I vissa fall rör det sig om helt nya områden som etableras och möjligheten att planera in en ny skola förefaller relativt enkelt. I andra fall handlar det om förtätning av befintliga områden eller mindre exploateringar kring befintliga områden, i dessa fall kan det vara svårare att hitta möjliga lokaliseringar av helt nya skolor. Det finns också ett antal områden där det även fortsättningsvis kommer finnas ett stort kapacitetsöverskott och avveckling av skolor därför måste aktualiseras.

I planeringsarbetet har fokus legat på de kommunala skolorna och den förväntade elevökningen i dessa. Planeringen förutsätter därför att fristående skolor kan etableras i den omfattning som krävs. Sett över staden som helhet förväntas cirka 30 procent av ökningen ske i fristående skolor. Det behöver dock poängteras att staden har det yttersta ansvaret för att alla elever får en skolplacering. Det är därför mycket viktigt att etableringen och utbyggnaden av fristående skolor följs noga och förändringar i planeringen för den kommunala skolan görs i de fall detta behövs.

Ett mål i planeringsarbetet har även varit att försöka bibehålla möjligheten för elever att välja skola i samma omfattning som idag. Elevantalsprognosen bygger på att befintliga resmönster bibehålls. Det är även så att rörligheten är större bland de äldre eleverna varför planeringen i första hand prioriterat de lägre åldrarna och att säkra möjligheten för dessa att gå i en skola så nära hemmet som möjligt. Det kan även konstateras att det inte syns någon lika stor elevantalsökning bland de äldre eleverna som bland de yngre. Denna ökning infaller med stor sannolikhet senare än vad den nuvarande planeringen haft som tidshorisont. De äldre eleverna väljer även fristående skolor i större omfattning.

7.2 Sammanfattning av behov

Nedan redovisas en jämförelse mellan kapacitet och elevantalsprognos för staden som helhet. I diagrammet går det att se att oavsett om alla befintliga skolor fylls så kommer kapaciteten inte att räcka efter år 2015. I diagrammet finns även något som kallas 0-område vilket är områden där framtida bostadsexploatering kommer att ske men där det i dagsläget inte finns några elever. Detta innebär att det i elevantalsprognosen inte varit möjligt att sätta någon skolplacering på dessa framtida elever. Dessa redovisas därför separat då en del av dem kommer att välja fristående skolor.

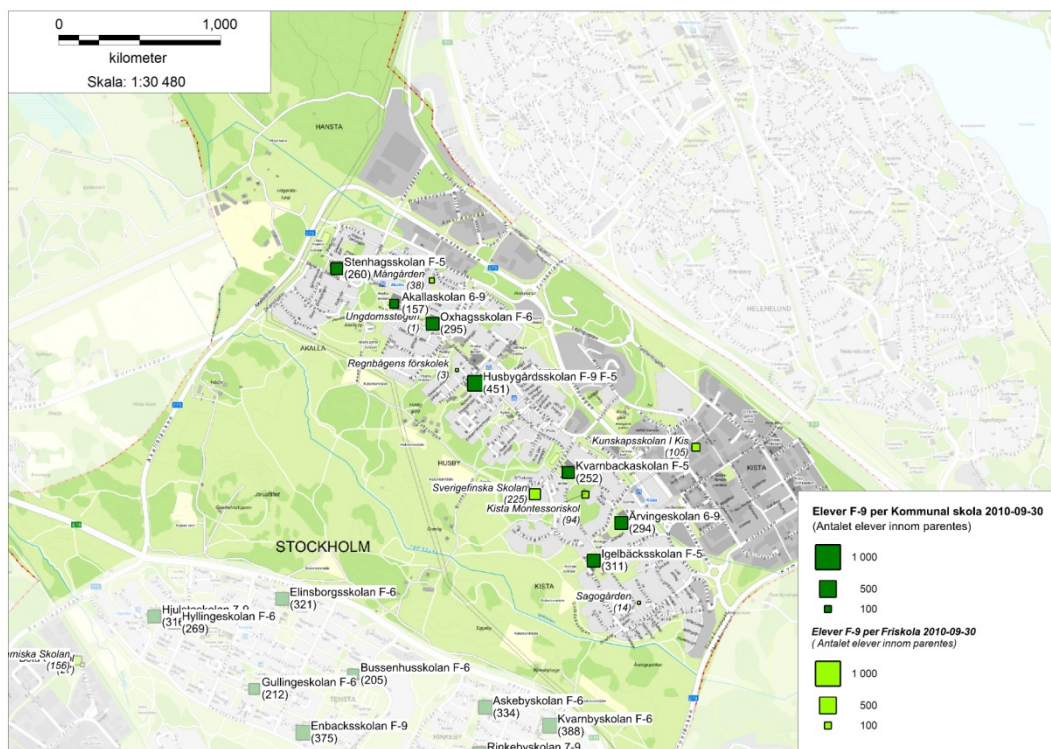
Figur 7 Sammanfattning av behov

7.2.1 KAPACITET

I planeringsarbetet har skolornas verksamhetskapacitet använts. Detta innebär att det i vissa fall kan finnas olika former av speciella undervisningsgrupper m.m. som påverkar kapaciteten. Det är även så att det i arbetet upptäckts skolor som ser ut att ha en relativt låg kapacitet när jämförelser görs med lokalernas storlek. Detta innebär att det i fortsättningen av rapporten talas om kapacitetsökning, vilket inte självklart innebär en utbyggnad av lokalerna utan i vissa fall kommer det att gå att effektivisera utnyttjandet av de befintliga lokalerna.

7.3 Järva

7.3.1 NORRA JÄRVA

Karta 1 Norra Järva

Området är tydligt avgränsat mot övriga staden då det i sydväst skiljs från Södra Järva av ett 500-1000 meter brett grönområde. I nordväst är området också avgränsat av ett grönområde men även av Akallalänken, en fyrfilig trafikled. Dessutom går kommungränsen mot Järfälla här. I nordost och sydost avgränsas området av Uppsalavägen/E4:an och Kymlingelänken vilka båda är breda vältrafikerade vägar och kommungräns mot Sollentuna och Sundbyberg. Bebyggelsen närmast Uppsalavägen på Stockholmsidan domineras av industrimark vilket bidrar till att göra detta till en barriär mot Sollentuna. Dock planeras det bostadsbebyggelse i delar av det här området.

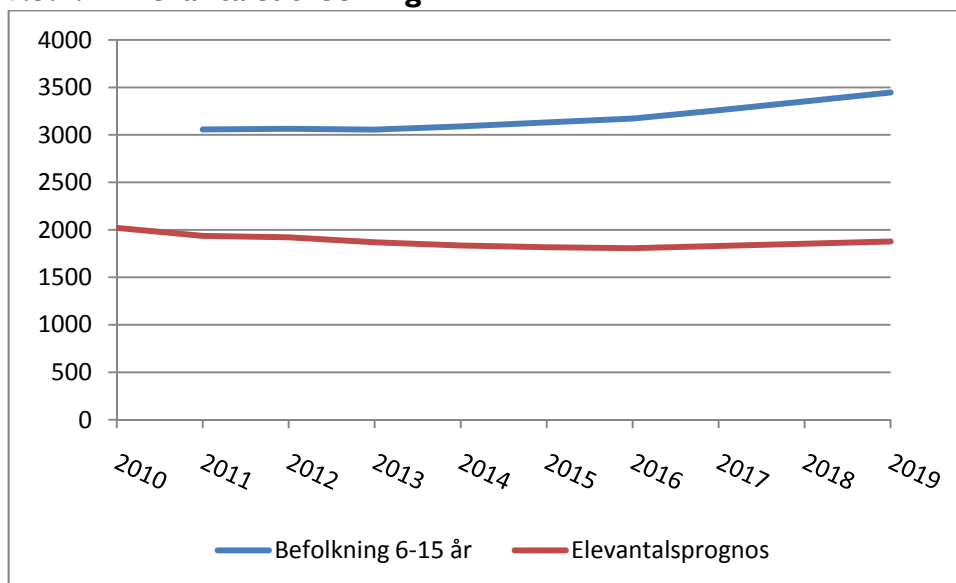
7.3.1.1 Skolor i området

I området finns sju kommunala grundskolor och sju fristående grundskolor. De kommunala skolorna är geografiskt ganska jämt spridda och ungefär lika stora. Skolorna är relativt tätt placerade och ofta är det under 500 meter mellan dem.

Skola	Åk	Elever 2010
Akallaskolan	6-9	157
Husbygårdsskolan F-9	F-9	451
Igelbäcksskolan	F-5	311
Kvarnbackaskolan	F-5	252
Oxhagsskolan	F-6	295
Stenhagsskolan	F-5	260
Ärvingeskolan	6-9	294
Kommunal Totalt:		2 020
Kista Montessoriskola		94
Kunskapsskolan I Kista		105
Mångården		38
Regnbågens förskoleklass		3
Sagogården		14
Sverige finska Skolan I Kista		24
Ungdomsstegen		1
Fristående Totalt:		279
TOTALT:		2 299

Tabell 2: Skolor och dess kapacitet

7.3.1.2 Elevantalsutveckling

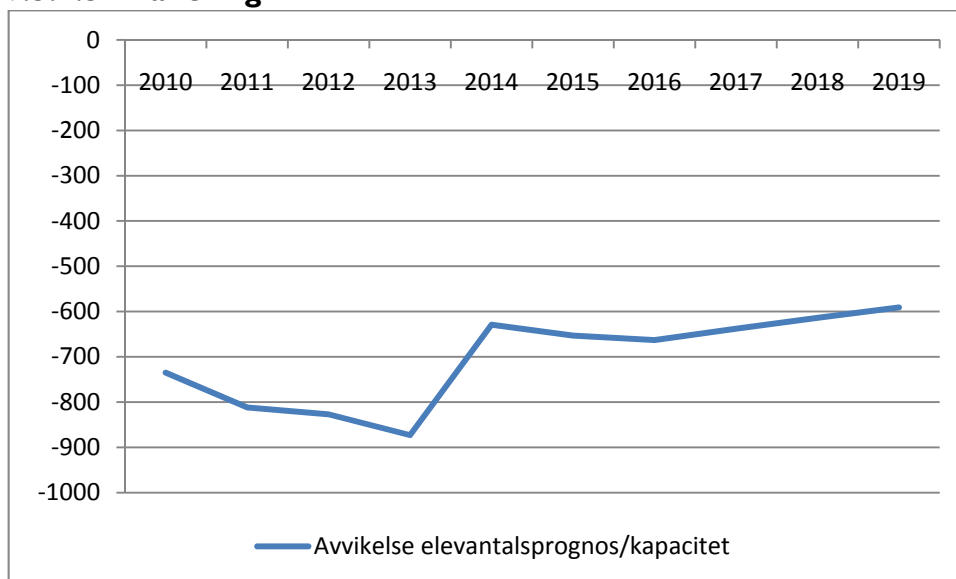

Figur 8 Befolknings och elevantalsutveckling Norra Järva

Befolkningen i området ökar under perioden med 390 barn och ungdomar i åldern 6-15 år. Av den totala ökningen avser 319 barn och ungdomar nyproduktion. Nyproduktionen sker i första hand i området som kallas Kista gård i de centrala delarna av området nära Kvarnbackaskolan. Det totala antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas minska med 166 elever till år 2019. Det förväntas inte heller ske någon större ökning av antalet barn i förskoleålder i området under den närmaste femårsperioden.

Förändringen av antalet elever i området följer inte den generella trenden för Stockholm utan i det här området minskar elevantalen i vissa delområden och ökningen är liten i andra. Att någon total ökning sker över huvud taget beror främst på att det i Kista gård byggs en hel del nya bostäder under perioden.

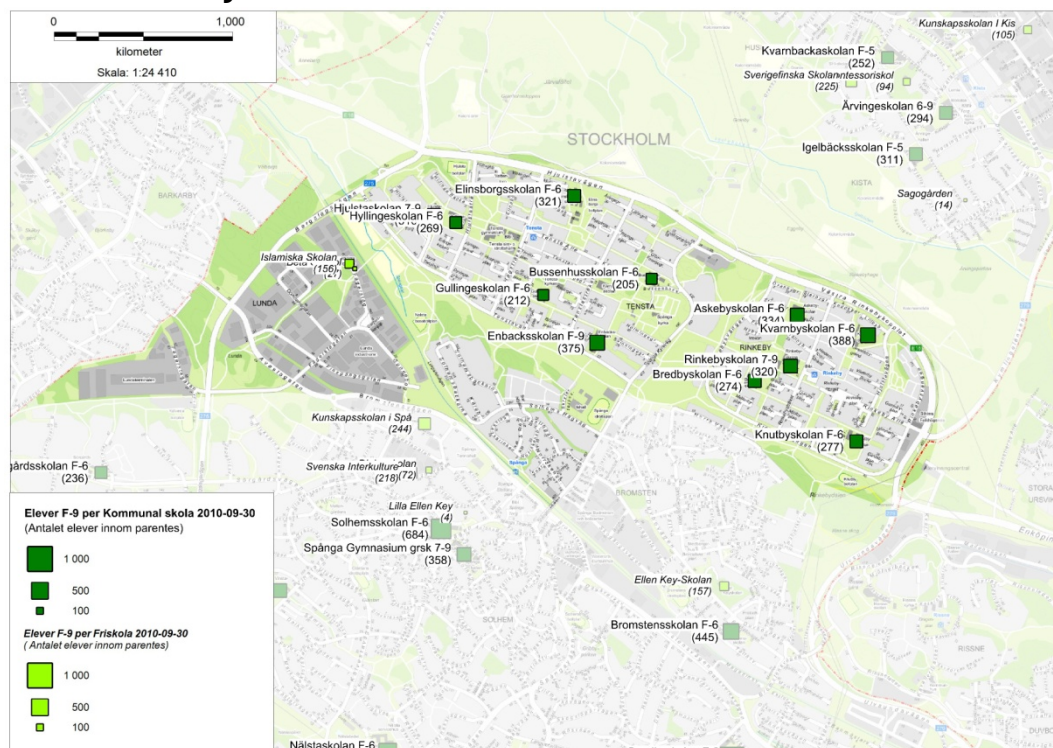
7.3.1.3 Planering

Figur 9 Avvikelse elevantalsprognos och kapacitet Norra Järva

Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 2 800 platser. I diagrammet ovan syns det att det kommer att finnas ett kapacitetsöverskott under hela perioden på omkring 600 platser. Det finns dock en viss variation mellan skolorna. Det stora brottet på kurvan 2013-2014 beror på att det är då ombyggnaden av Stenhagsskolan beräknas vara klar och samtidigt avvecklas Akallaskolan. Det kommer med anledning av det stora kapacitetsöverskottet under hela perioden behövas en översyn av hur kapacitetsutnyttjandet kan förbättras.

7.3.2 SÖDRA JÄRVA

Karta 2 Södra Järva

Området är tydligt avgränsat mot i nordost och skiljs från Norra Järva av ett 500-1000 meter brett grönområde. I nordväst och sydost är området också avgränsat av breda trafikleder. I nordväst gränsar även Järfälla kommun och i sydost ligger Sundbybergs kommun. I syd avgränsas området av ett spårområde och Bromstsvägen och mot Bromsten avgränsas området av Spånga kyrkväg och ett tunt grönområde mellan Rinkeby och Bromsten.

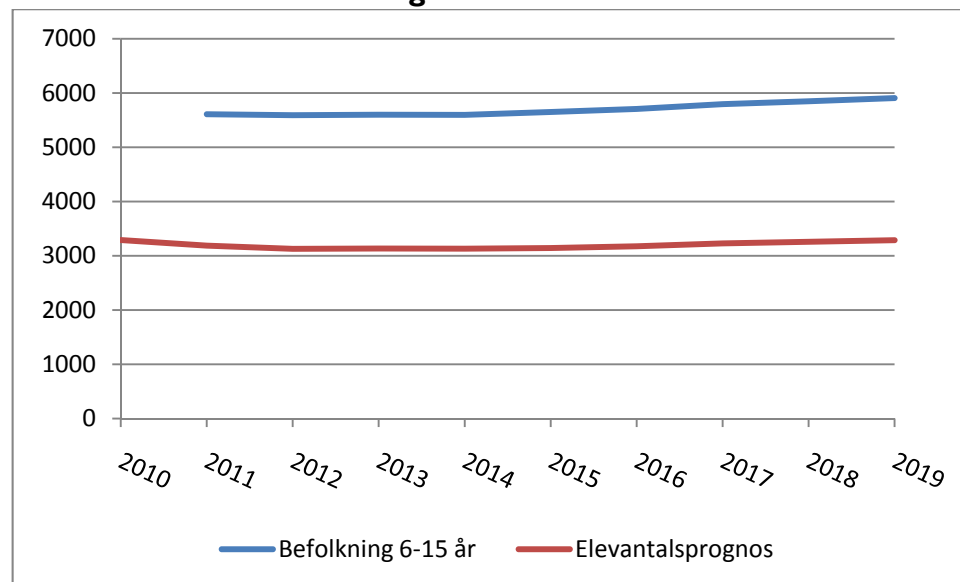
7.3.2.1 Skolor i området

I området finns det 11 kommunala grundskolor och två fristående grundskolor. De kommunala skolorna är geografiskt ganska tätt och jämt spridda över stadsdelarna i Rinkeby och Tensta. Strax söder om Södra Järva finns det flera skolor, både kommunala och fristående som drar en viss del av eleverna från södra delen av området till sig.

Skola	ÅK	Elever 2010
Askebyskolan	F-6	334
Bredbyskolan	F-9	274
Bussenhusskolan	F-6	205
Elinsborgsskolan	F-6	321
Enbacksskolan	F-9	375
Gullingskolan	F-6	212
Hjulstaskolan	7-9	316
Hyllingskolan	F-6	269
Knutbyskolan	F-6	277
Kvarnbyskolan	F-6	388
Rinkebyskolan	7-9	320
Kommunal Totalt:		3 291
Beta School		27
Islamiska Skolan		156
Fristående Totalt:		183
TOTALT:		3 474

Tabell 3: Skolor och dess kapacitet

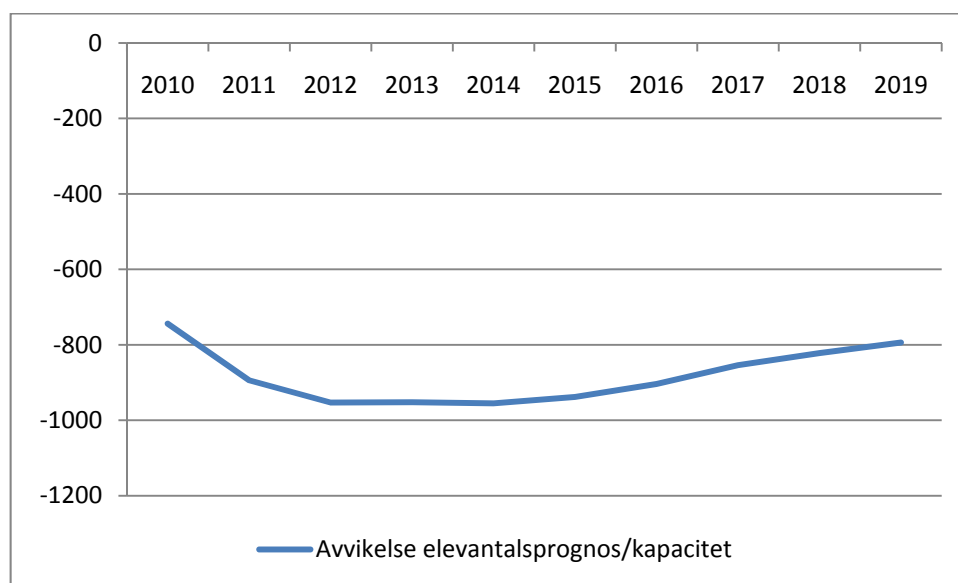
7.3.2.2 Elevantalsutveckling

Figur 10 Befolknings och elevantalsutveckling Södra Järva

Befolkningen i området ökar under perioden med cirka 300 barn och ungdomar i åldern 6-15 år. Av den totala ökningen avser 85 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Antalet elever i de kommunala skolorna i området beräknas dock vara i stort sett oförändrat. Det förväntas inte heller ske någon större ökning av antalet barn i förskoleålder i området under den närmaste femårsperioden.

7.3.2.3 Planering

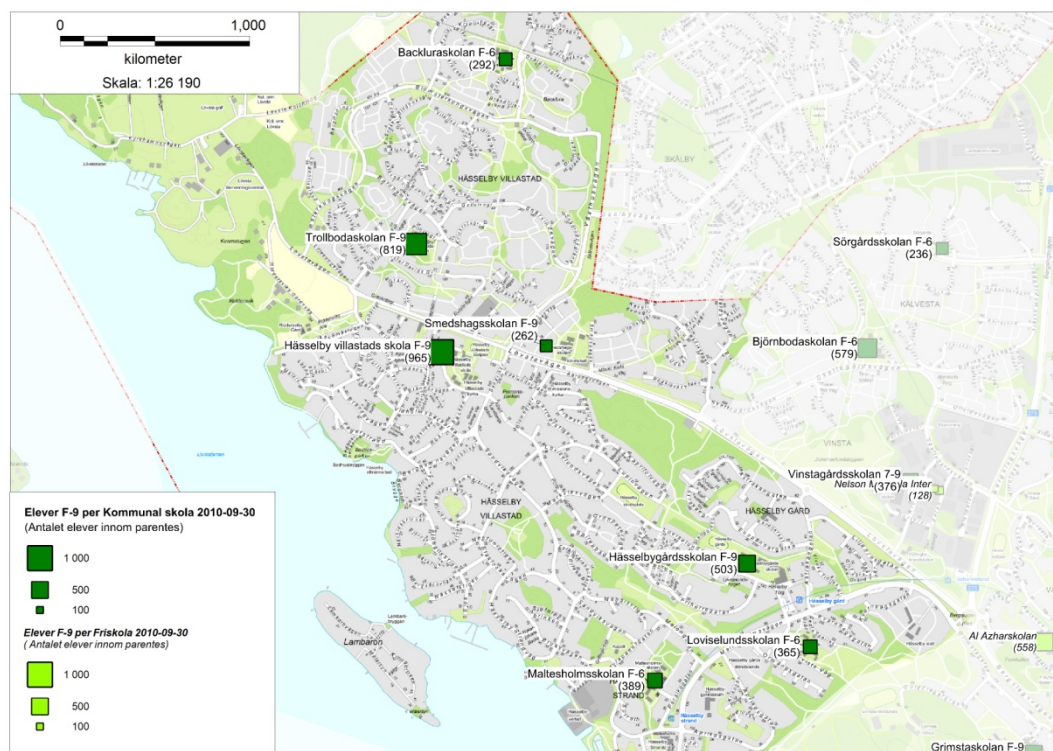

Figur 11 Avvikelse elevantalsprognos och kapacitet Södra Järva

Precis som i Norra Järva finns ett stort kapacitetsöverskott när det gäller grundskolelokaler under hela perioden. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 4 000 platser. De kommunala skolorna i området som beräknas ha bäst kapacitetsutnyttjande är Askebyskolan, Elinsborgsskolan samt Enbacksskolan. Övriga skolor beräknas även långsiktigt ha ett stort kapacitetsöverskott. Det finns i dagsläget inga kända planer som kommer förändra kapaciteten för skolorna i området drastiskt utan den kommer i stort sett vara oförändrad. Det kommer med anledning av det stora kapacitetsöverskottet under hela perioden behövas en översyn av hur kapacitetsutnyttjandet kan förbättras.

7.4 Nordväst

7.4.1 HÄSSELBY

Karta 3 Hässelby

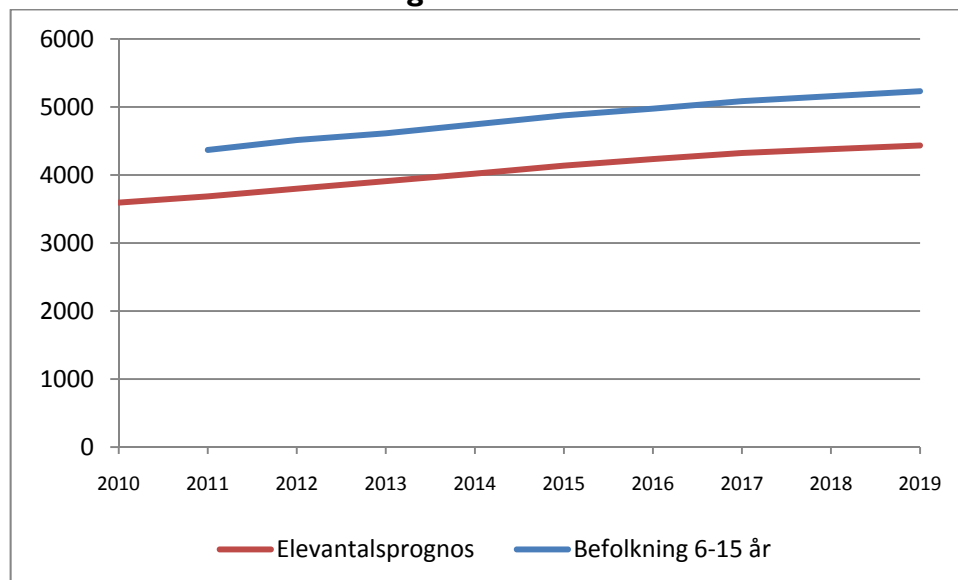
I nordväst avgränsas området av ett grönområde och i öster avgränsas området av dels kommungränsen mot Järfälla kommun och dels av Lövstavägen. I Sydost avgränsas området av Grimtaskogen och i söder är det Mälaren som utgör gränsen. Områdets östra delar är relativt välintegrerade med övriga kommunen och även bebyggda områden i Järfälla kommun.

7.4.1.1 Skolor i området

I området finns det sju kommunala grundskolor och till hösten öppnar Engelska skolan i området som den enda fristående skolan. De kommunala skolorna är geografiskt ganska jämt spridda över stadsdelarna och har tillsammans cirka 3 600 elever.

Skola	ÅK	Elever 2010
Backluraskolan	F-6	292
Hässelby villastads skola	F-9	965
Hässelbygårdsskolan	F-9	503
Loviselundsskolan	F-6	365
Maltesholmsskolan	F-6	389
Smedshagsskolan	F-9	262
Trollbodaskolan	F-9	819
Kommunal regi Totalt:		3 595

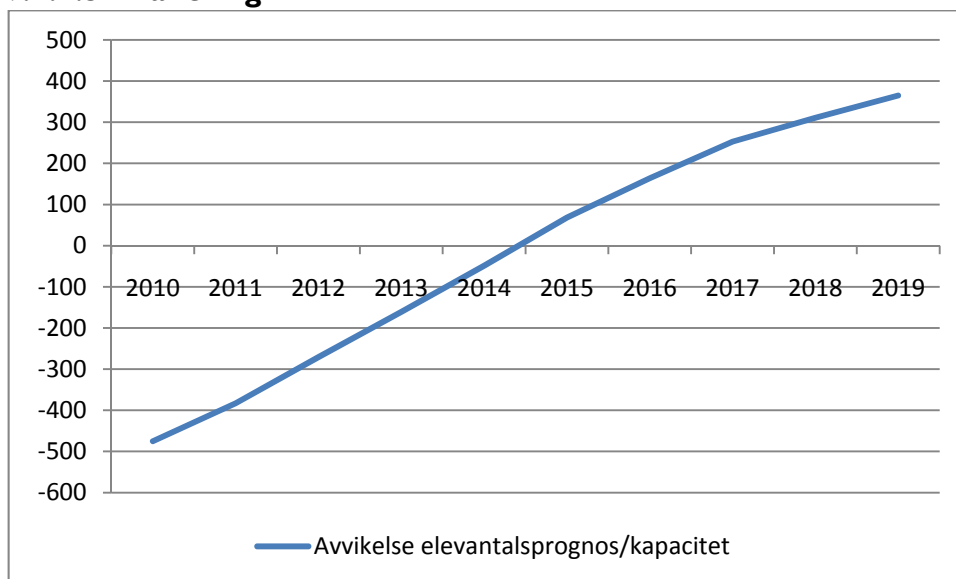
7.4.1.2 Elevantalsutveckling

Figur 12 Befolknings- och elevantalsutveckling Hässelby

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka i området med cirka 850 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 140 barn och ungdomar som förväntas bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i Hässelby strand men även i Hässelby villastad. I Hässelby villastad är nybyggnationen mer utspridd och dess effekter är mindre märkbara. Samtidigt som ökningen sker i grundskolan förväntas även antalet barn i förskoleålder öka med nästan 200 under den kommande femårsperioden.

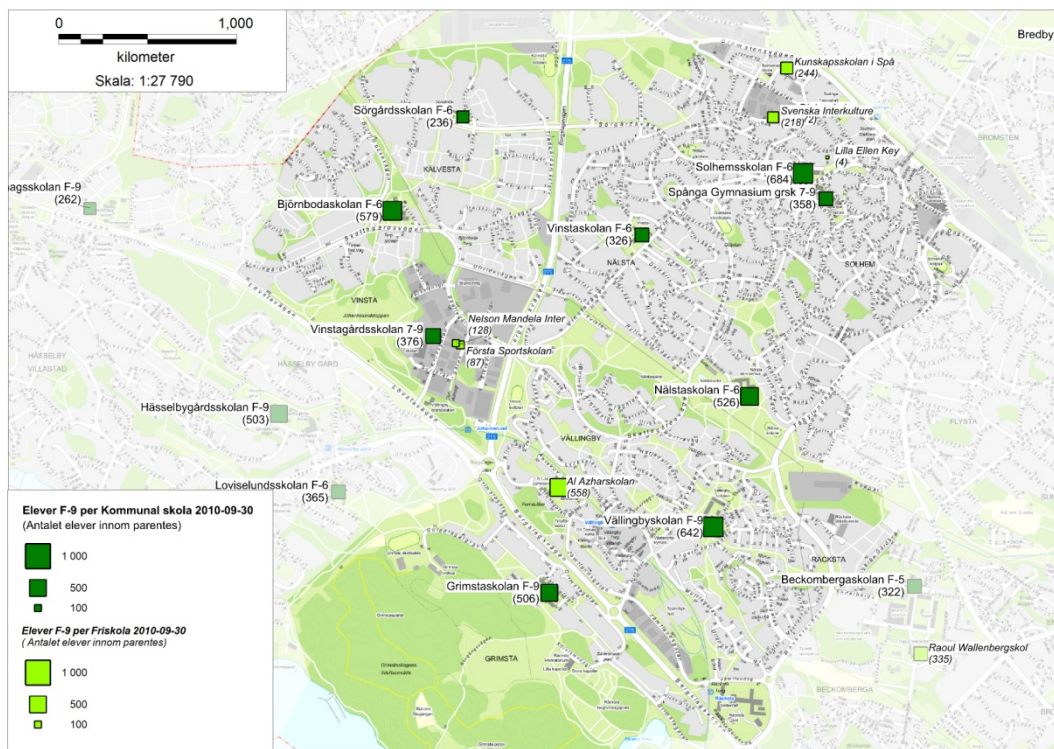
7.4.1.3 Planering

Figur 13 Avvikelse elevantalsprognos och kapacitet Hässelby

Antalet elever beräknas öka i samtliga kommunala skolor i området under perioden. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är ca 4 070 platser. För närvarande är det endast Loviselundsskolan som har viss kapacitetsbrist. Smedhagsskolan är den enda skolan som förväntas ha en stor överkapacitet över hela perioden. Som tidigare nämnts har Engelska skolan startat verksamhet i området vilket troligtvis kommer att minska trycket på de kommunala skolorna. Innan något beslut fattas om utbyggnad av befintliga skolor i området måste effekterna av denna etablering följas noga.

7.4.2 VÄLLINGBY

Karta 4 Vällingby

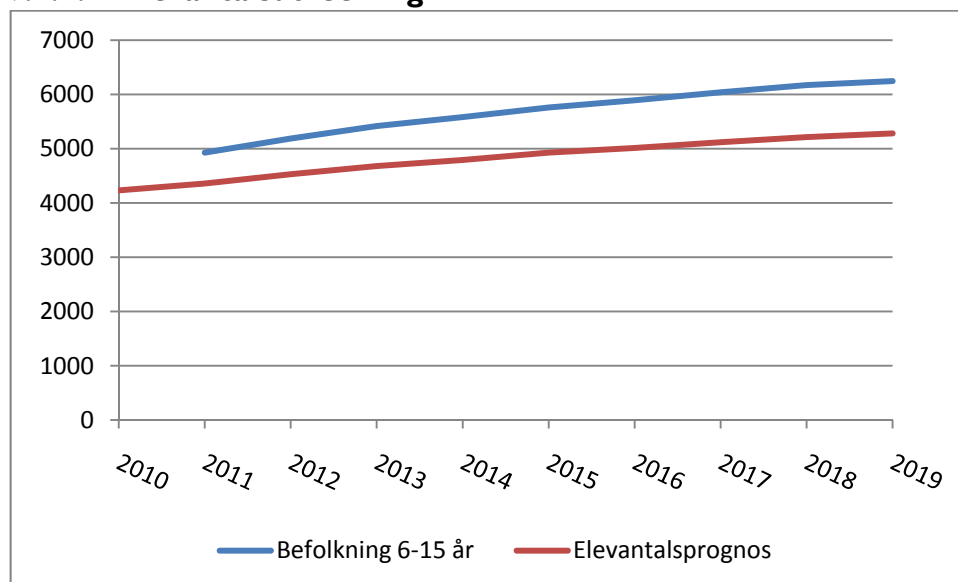
Området avgränsas i söder av Mälaren och i öster av Råckstavägen. I norr går gränsen längs med pendeltågsspåren och längs med Lunda industriområde och runt Kälvesta och Vinsta. Här är området integrerat med delar av Hässelby villastad.

7.4.2.1 Skolor i området

I området finns det nio kommunala grundskolor och sju fristående skolor. Störst av de fristående skolorna är Al Azharskolan som har 230 elever och är belägen i Vällingby. Al Azharskolan har en tydlig inriktning och har ett mycket stor geografiskt upptagningsområde snarare än ett lokalt.

Skola	Åk	Elever 2010
Björnbodaskolan	F-6	579
Grimstaskolan	F-9	506
Nälstaskolan	F-6	526
Solhemsskolan	F-6	684
Spånga Gymnasium grsk	7-9	358
Sörgårdsskolan	F-6	236
Vinstagårdsskolan	7-9	376
Vinstaskolan	F-6	326
Vällingbyskolan	F-9	642
Kommunal regi Totalt:		4 233
Dialogskolan		72
Kunskapsskolan i Spånga		244
Lilla Ellen Key		4
Svenska Interkulturella Skolan		218
Al Azharskolan		558
Första Sportskolan		87
Nelson Mandela Internationella		128
Fristående regi Totalt:		1 311
TOTALT:		5 544

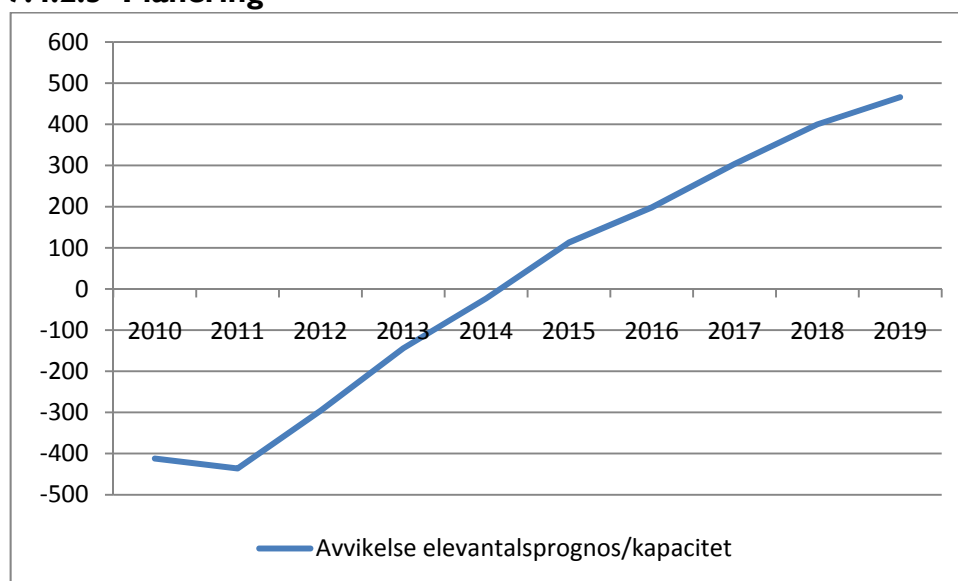
7.4.2.2 Elevantalsutveckling

Figur 14 Befolknings- och elevantalsutveckling Vällingby

Befolkningen i åldrarna 6-15 år beräknas öka i området med cirka 1 300 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 550 barn och ungdomar som förväntas bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen är koncentrerad till Vinsta där närmare 1 000 nya lägenheter beräknas byggas under perioden vilket kan påverka elevunderlaget för Vinstagårdsskolan positivt. I Vällingby planeras det under samma period 160 nya lägenheter. Den nya befolkningsprognosen pekar på att antalet barn ökar med ytterligare 200 barn till år 2019. Under den kommande femårsperioden förväntas även antalet barn i förskoleålder öka med cirka 400 barn.

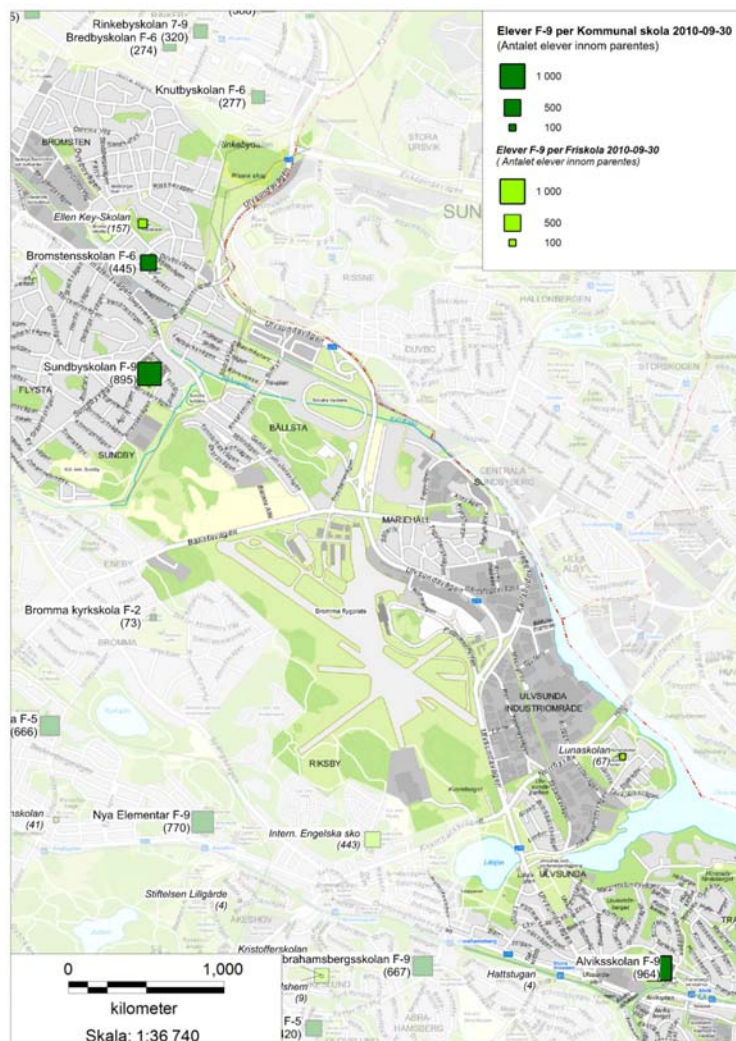
7.4.2.3 Planering

Figur 15 Avvikelse elevantalprognos och kapacitet Vällingby

Förändringen av antalet elever i området följer den generella trenden för Stockholm med ökande elevantal. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna är ca 4 650 platser. Trycket på de kommunala skolorna i området är stort på nästan samtliga skolor mot slutet av perioden. För att klara elevantalsökningen föreslås flera skolor kompletteras för att öka kapaciteten. Det är även viktigt att utnyttja samtliga de befintliga skolorna fullt ut. Då det under den närmaste perioden även sker en kraftig ökning av antalet förskolebarn kan med stor fördel samarbete ske med stadsdelsnämnden.

7.4.3 FLYSTA-MARIEHÄLL-ULVSUNDA-ALVIK

Karta 5 Flysta-Mariehäll-Ulvsunda-Alvik

Området är i öster avgränsat av Sundbybergs kommun och Ulvsundasjön. I söder är det Drottningholmsvägen som utgör gränsen och i sydvästra delarna ligger Bromma flygplats som en barriär. I nordväst omsluter området Flysta men här är området väldigt integrerat med Nälsta och Solhem. Gränsen fortsätter längs med Spånga kyrkväg och omsluter Bromsten som avgränsas från Rinkeby av ett smalt grönområde.

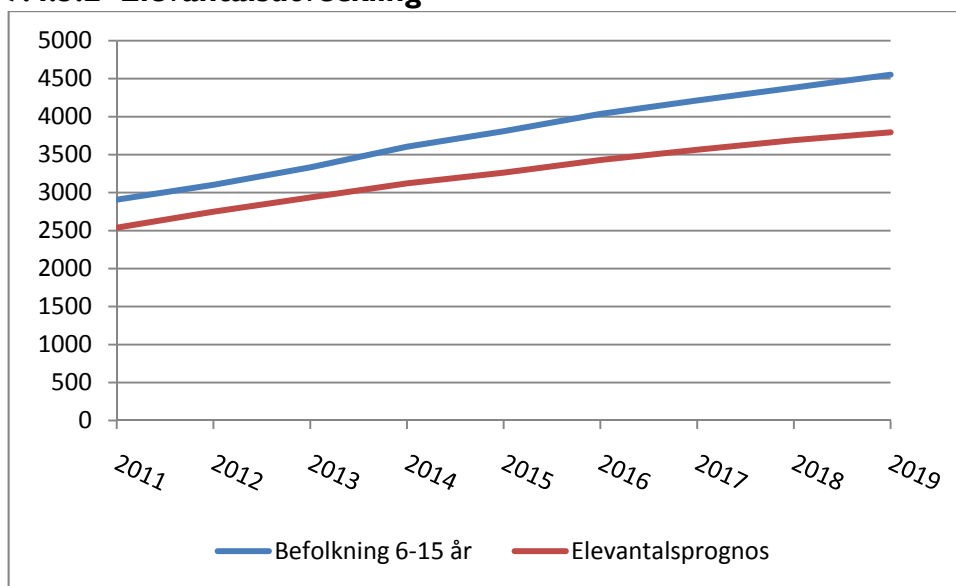
I Ulvsunda industriområde planeras och genomförs en omfattande bostadsbebyggelse vilket är tänkt att generera en ny stadsdel med en befolkning på närmare 15 000 invånare jämfört med dagens cirka 6 000.

7.4.3.1 Skolor i området

Skola	ÅK	Elever 2010
Alviksskolan, inkl Ulvsundaskolan	F-9	964
Bromstensskolan	F-6	445
Sundbyskolan	F-9	895
Kommunal regi Totalt:		2 304
Ellen Key-Skolan		157
Lunaskolan		67
Fristående regi Totalt:		224
TOTALT:		2 528

Av de sex skolorna i området är tre kommunala.

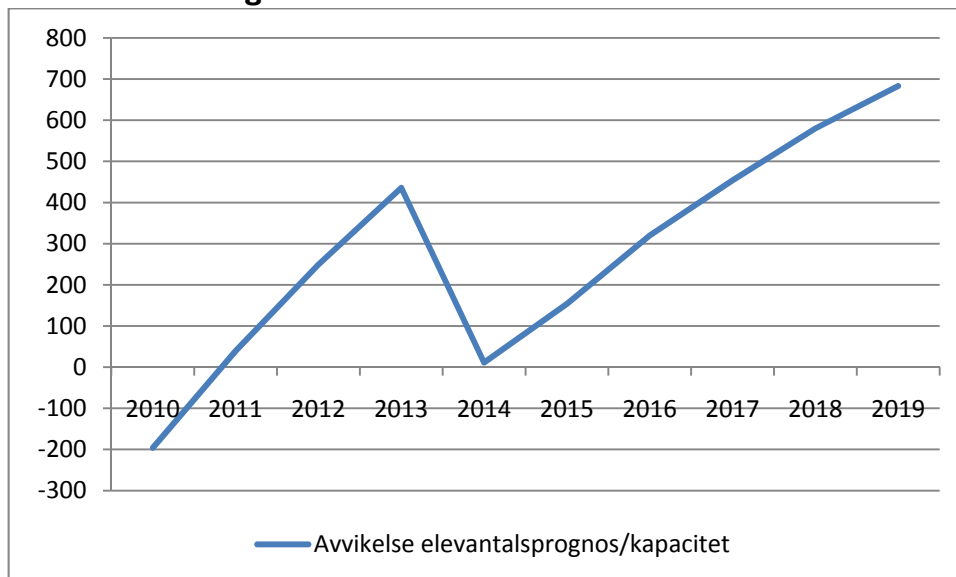
7.4.3.2 Elevantalsutveckling

Figur 16 Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i området ökar under perioden med mer än 1 600 barn och ungdomar i åldern 6-15 år. Av den totala ökningen avser cirka 951 barn och ungdomar som förväntas bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i Mariehäll. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med nästan 1 500 elever till år 2019. En större andel av befolkningsökningen sker i Mariehäll som är ett nybyggnadsområde vilket i sig medför en viss osäkerhet i prognoserna. Under den kommande femårsperioden förväntas samtidigt antalet barn i förskoleålder öka med cirka 500 barn.

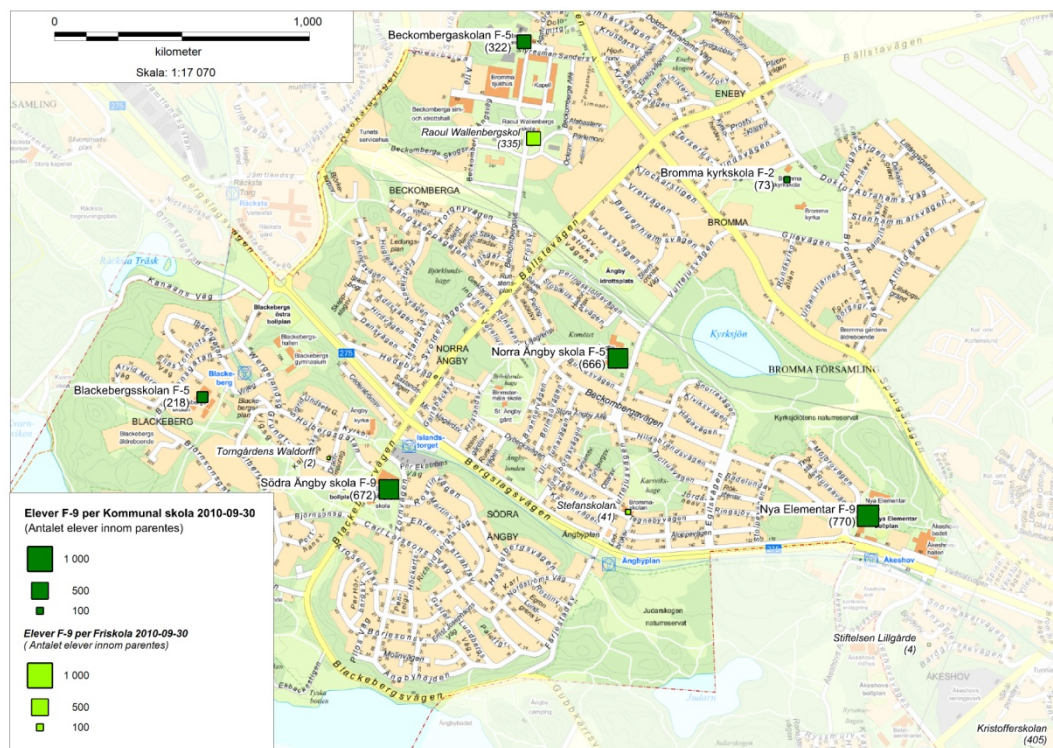
7.4.3.3 Planering

Figur 17 Avvikelse elevantalsprognos och kapacitet

Trycket är stort på samtliga kommunala skolor och beräknas öka. Detta kan till stor del förklaras av stora nybyggnationer som planeras i främst Mariehäll och Ulvsunda. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna är i dagsläget ca 2 500 platser. För närvarande planeras för en ny skola i Mariehäll vilket naturligtvis kommer lätta på trycket på de befintliga skolorna i området när den är färdig, vilket syns i diagrammet år 2014. För att klara det långsiktiga behovet föreslås även en större utbyggnad av kapaciteten på Ulvsundaskolan. Det är viktigt att samarbete sker med stadsdelsnämnden för att även säkerställa behovet av förskolelokaler.

7.4.4 BROMMA KYRKBY ÄNGBY

Karta 6 Bromma Kyrkby Ängby

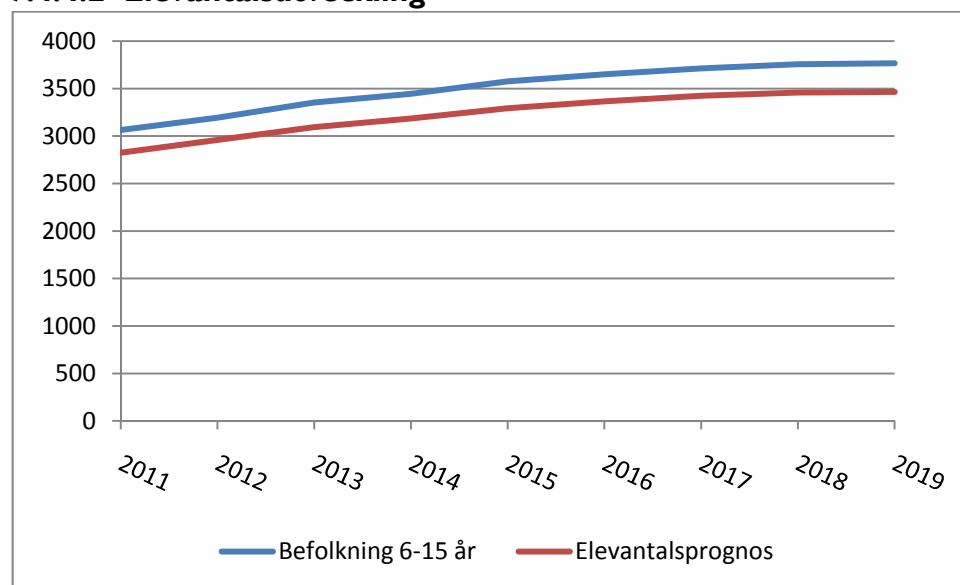
Området består av sex stadsdelar och har drygt 20 000 invånare. Tunnelbanans gröna linje mot Hässelby går igenom de södra delarna av området längs med Bergslagsvägen. Området östra gräns utgörs av grönområdet Judarskogen och vidare igenom grönområdet runt Kyrksjön och upp mot Bromma flygplats. Flygplatsen utgör områdets nordöstra gräns och i norr omsluter området Beckomberga och Eneby för att sedan följa Råckstavägen och Kanaans väg ner till Mälaren.

7.4.4.1 Skolor i området

I området finns det fem kommunala och tre fristående grundskolor. De kommunala skolorna är av varierande storlek och relativt spridda geografiskt i området. Årskursindelningen är också den väldigt varierande och i området ligger Stockholms minsta kommunala skola sett till antalet elever, Bromma kyrkskola. Norra- och Södra- Ängby skolor har tillsammans närmare 70 procent av eleverna i de kommunala skolorna i området.

Skola	ÅK	Elever 2010
Beckombergs skolan	F-5	322
Blackebergsskolan	F-5	218
Bromma kyrkskola	F-2	73
Nya Elementar	F-9	770
Norra Ängby skola	F-5	666
Södra Ängby skola	F-9	672
Kommunal regi Totalt:		2 721
Raoul Wallenbergsskolan		335
Stefansskolan		41
Torngårdens Waldorfförskola		2
Fristående regi Totalt:		378
TOTALT:		3 099

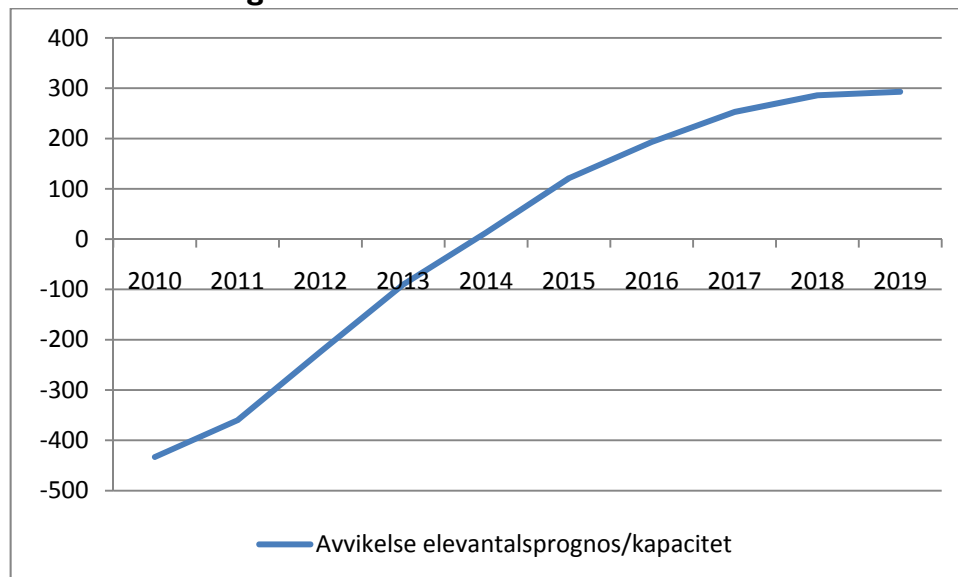
7.4.4.2 Elevantalsutveckling

Figur 18 Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka i området med cirka 700 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 325 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker främst i Beckomberga och Blackeberg där över 1 000 nya lägenheter är tänkta att byggas under perioden. Antalet elever i de kommunala grundskolorna förväntas ha en proportionerlig ökning fram till år 2019. Någon större förändring av antalet barn i förskoleålder förväntas inte ske inom den närmaste perioden.

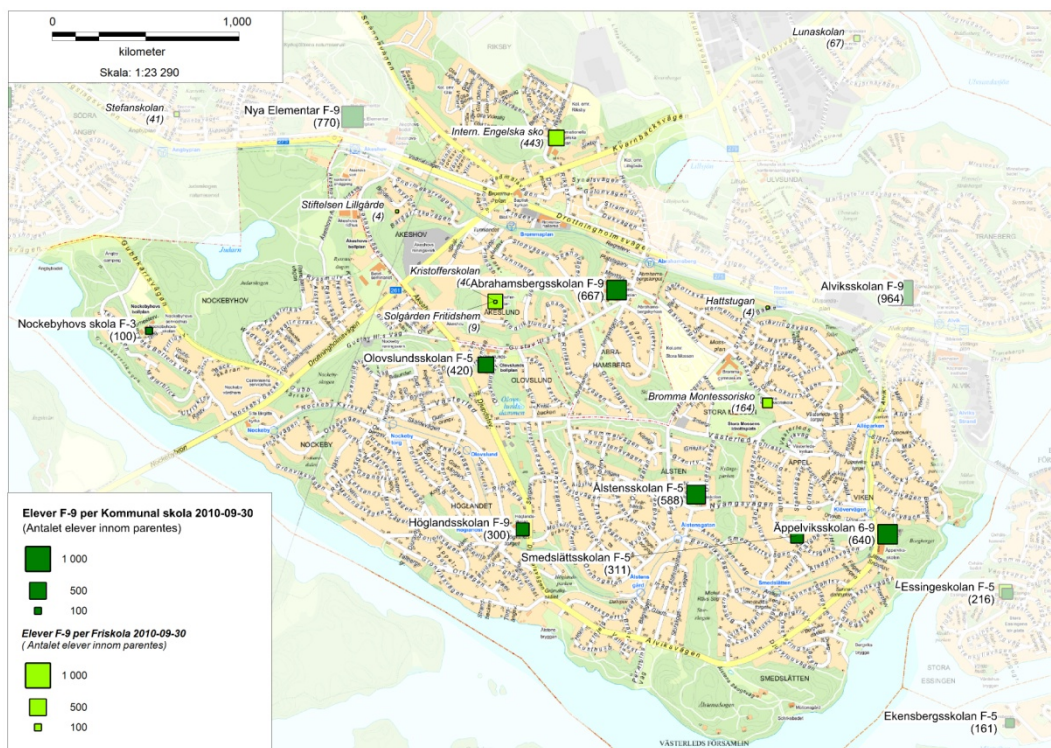
7.4.4.3 Planering

Figur 19 Avvikelse elevantalsprognos och kapacitet

Den totala kapaciteten i för de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 3 150 platser. För närvarande finns ett visst kapacitetsöverskott i området som med tiden dock kommer att krympa. För att klara det ökade elevunderlaget föreslås Beckomberga skolan få utökad kapacitet. Övriga skolor har inget akut behov av någon förändring.

7.4.5 BROMMA

Karta 7 Bromma

Området avgränsas i söder av Mälaren och i väster går gränsen igenom det grönområde som kallas Judarskogen fram till Åkeshovs gård där den korsar Drottningholmsvägen och omfattar södra delarna av Riksby som ligger precis norr om Drottningholmsvägen och Brommaplan. Sedan avgränsas området av Drottningholmsvägen fram till Alvik där gränsen går mellan Äppelviken och Alvik.

7.4.5.1 Skolor i området

Skola	ÅK	Totalt 2010
Abrahamsbergsskolan	F-9	667
Högländsskolan	F-9	300
Nockebyhovs skola	F-3	100
Olovslundsskolan	F-5	420
Smedslättsskolan	F-5	311
Ålstensskolan	F-5	588
Äppelviksskolan	6-9	640
Kommunal regi Totalt:		3 026
Bromma Montessoriskola		164
Hattstugan		4
Intern. Engelska skolan Bromma		443
Kristofferskolan		405
Solgården Fritidshem		9
Stiftelsen Lillgården		4
Fristående regi Totalt:		1 029
TOTALT:		4 055

Tabell 2: Skolor och dess kapacitet

I området finns det sju kommunala och sex fristående grundskolor. De kommunala skolorna har en stor variation vad det gäller storlek och årskursindelning. Minst är Nockebyhovsskolan med cirka 100 elever och störst är Abrahamsbergsskolan. Rent generellt är skolorna ganska stora i den här delen av staden och det är bara ovan nämnda Nockebyhovsskolan som har under 300 elever.

7.4.5.2 Elevantalsutveckling

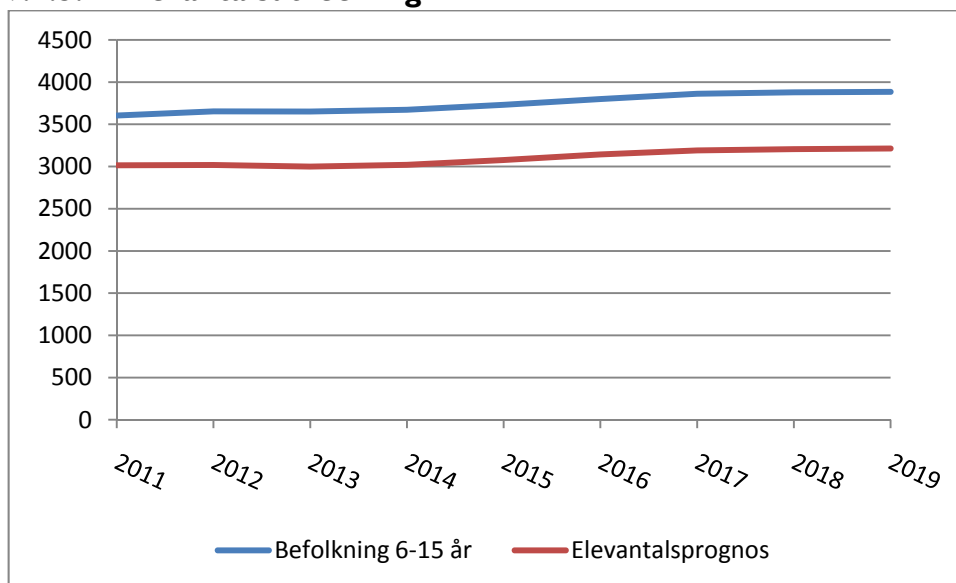
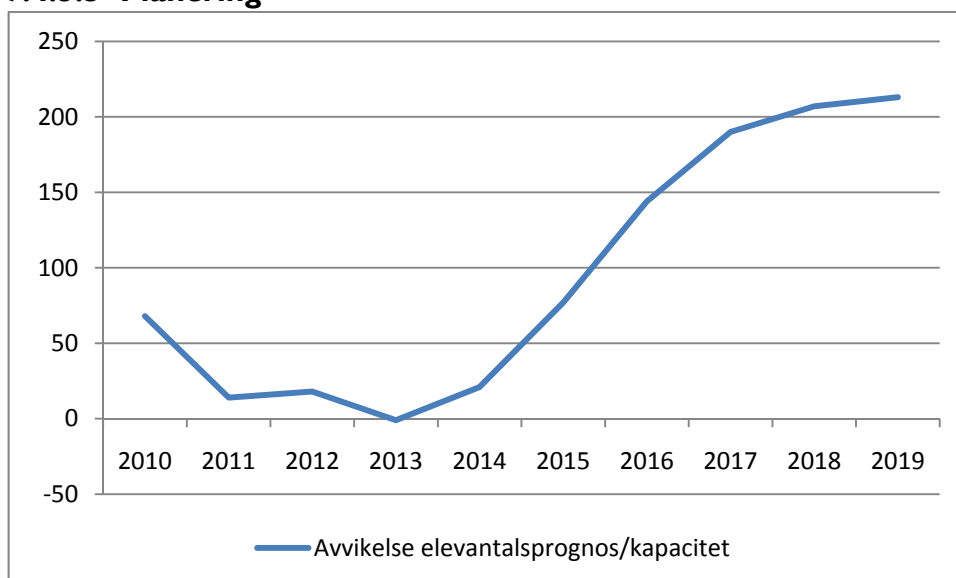

Diagram 1: Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka i området med närmare 300 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 100 barn och ungdomar som beräknas bo i nyproducerade bostäder. Antalet elever i de kommunala grundskolorna förväntas ha en proportionerlig ökning fram till år 2019 och ökningen är störst under andra halvan av perioden. Någon större förändring av antalet barn i förskoleålder förväntas inte ske inom den närmaste perioden.

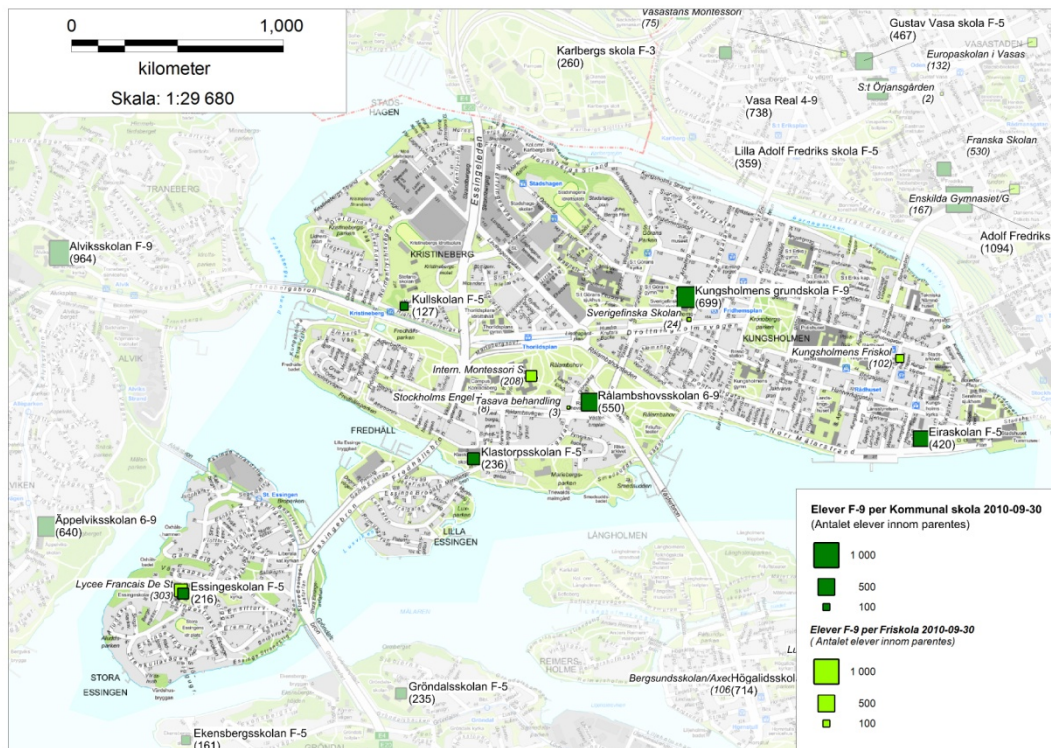
7.4.5.3 Planering

För närvarande är det ingen av de kommunala skolorna som har ett tunt elevunderlag och särskilt två av skolorna, Smedslättsskolan och Äppelviksskolan, har i dagsläget fler elever än inrapporterad kapacitet. I övrigt har skolorna ett bra elevunderlag. Med anledning av att elevantalet beräknas minska under de närmaste åren föreslås ingen förändring för närvarande. Detta behöver dock följas noga då det redan i dagsläget är relativt hög belastning på några skolor. På sikt kan någon skola behöva utöka sin kapacitet. Värt att nämna är att Brommaeleverna i högre grad än genomsnittet i staden väljer den egna skolan eller en skola i stadsdelen än i andra områden.

7.5 Innerstaden

7.5.1 KUNGSHOLMEN

Karta 8: Översiktsbild av området

Området sammanfaller med Kungsholmens stadsdelsnämndsområde och har cirka 60 000 invånare. Området består av sju stadsdelar Kungsholmen, Stadshagen, Kristineberg, Fredhäll, Marieberg, Lilla Essingen och Stora Essingen. Området är ganska väl sammanhållet bortsett från Stora Essingen som ligger avskilt från övriga Kungsholmen.

7.5.1.1 Skolor i området

I området finns det sex kommunala grundskolor och fem fristående skolor. Flera av de fristående skolorna har specialinriktningar och har elever från hela staden och i vissa fall från hela länet. Även några av de kommunala skolorna har betydande inpendling särskilt från västra delen av staden. Av de kommunala skolorna utmärker sig särskilt Kungsholmens grundskola som har en kapacitet på 800 elever och är absolut störst. Även Essingskolan är värd att notera då den har ett väldigt begränsat upptagningsområde för att vara en innerstadsskola.

SKOLA	ÅK	ELEVER 2010
Eiraskolan	F-5	420

Essingeskolan	F-5	216
Klastorpsskolan	F-5	236
Kullskolan	F-5	127
Kungsholmens grundskola	F-9	699
Rålambshovsskolan	6-9	550
Kommunal regi Totalt:		2 248
Intern. Montessori School Swed		208
Kungsholmens Friskola		102
Lycee Francais De Stockholm		303
Sverigefinska Skolan I Sthlm		225
Tasava behandling		3
Fristående regi Totalt:		841
TOTALT:		3 089

Tabell 4: Skolor och dess kapacitet

7.5.1.2 Elevantalsutveckling

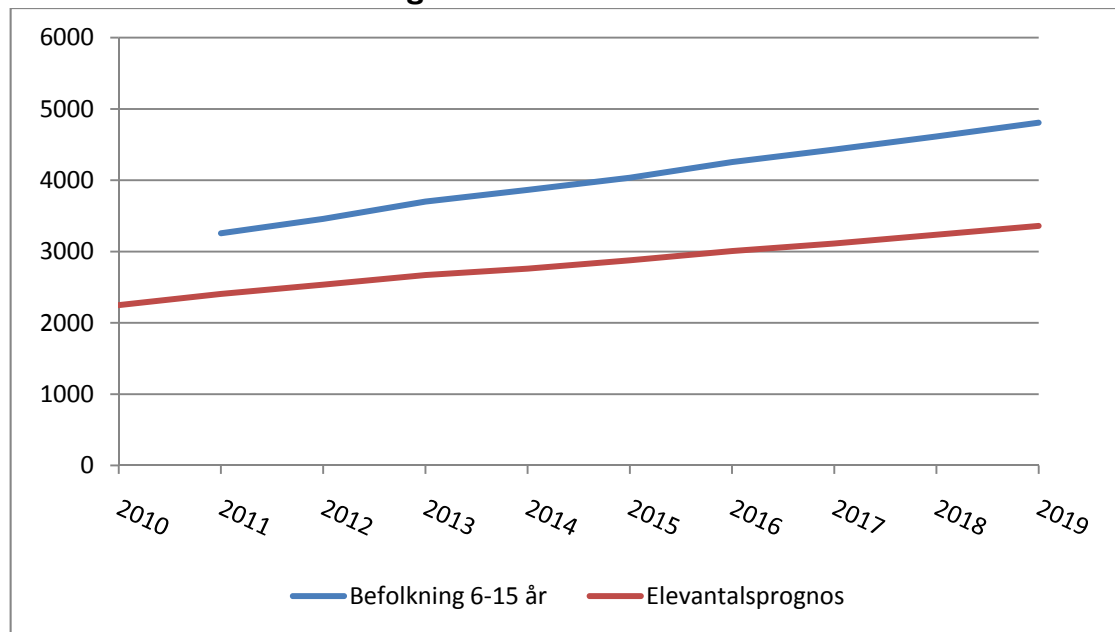
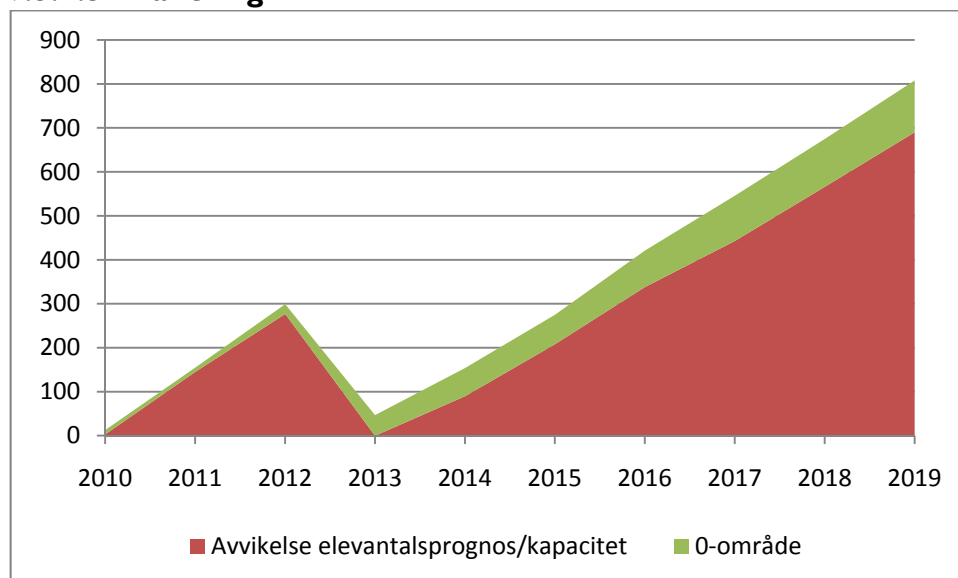

Diagram 2: Befolknings- och elevantalsutveckling

Antalet barn i åldern 6-15 år ökar under perioden med cirka 1 500 i området till cirka 4 800 barn. Ökningen är störst i västra delarna av Kungsholmen där flera stora nybyggnadsprojekt färdigställs under prognosperioden. Det byggs även på andra ställen, på Lilla Essingen och centralt på Kungsholmen färdigställs flera nybyggda lägenheter under perioden. Av den totala ökningen avser 570 barn och ungdomar som förväntas bo i nyproducerade bostäder. Antalet elever i de

kommunala grundskolorna beräknas öka med cirka 1 100 elever till år 2019. Under den kommande femårsperioden beräknas även antalet barn i förskoleålder öka med cirka 400 barn.

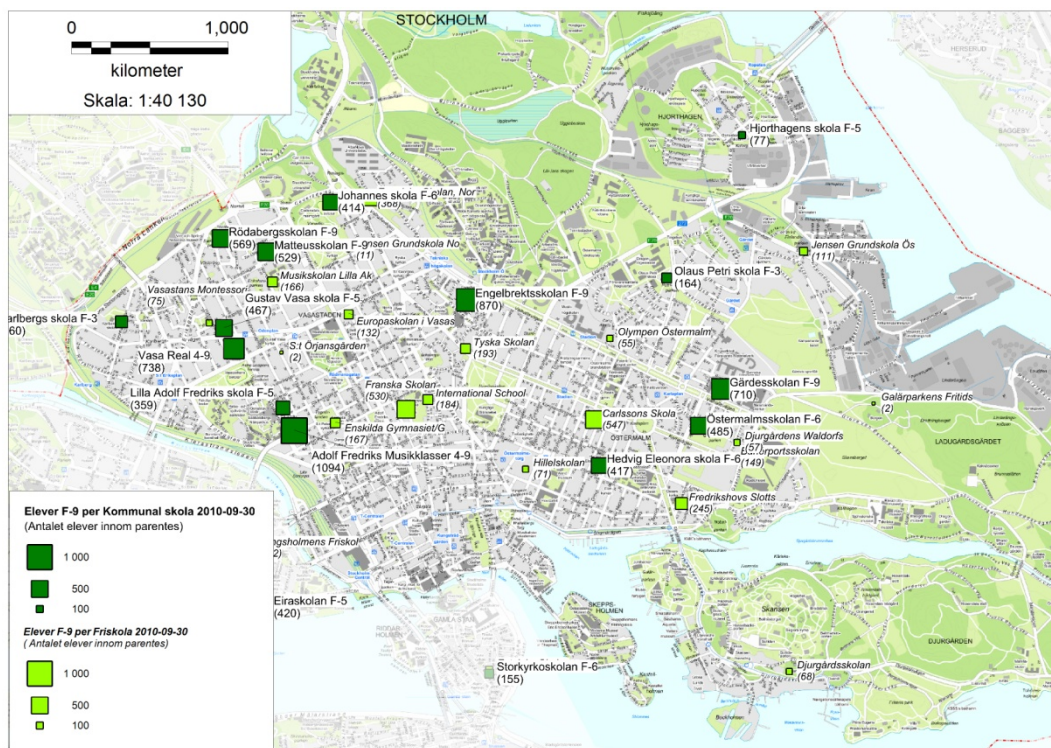
7.5.1.3 Planering

Kungsholmens elevantalsutveckling följer det generella mönstret för Stockholm. Kungsholmens skolor är redan idag väl fyllda och viss kapacitetsbrist råder. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 2 250 platser. För närvarande pågår en utbyggnad av Kullskolan som kan tillgodose delar av behovet på kort sikt, vilket syns i diagrammet år 2013. I området finns även basområden som i dagsläget inte har några elever varför elevantalförändringarna inte kommer med i elevantalprognosen. I diagrammet ovan visas detta som 0-område. I diagrammet visas hela befolkningsökningen i dessa områden och en del av denna ökning beräknas därför ske i fristående skolor.

För att klara den stora elevökningen måste ett antal förändringar ske. För att tillgodose hela behovet räcker det inte med att enbart utveckla kapaciteten i befintliga skolor. Med anledning av detta föreslås att en ny skola etableras i området. Det behöver även ske en utökning av kapaciteten på Kungsholmens grundskola. Det är viktigt att samarbete sker med stadsdelsnämnden för att även säkerställa behovet av förskolelokaler.

7.5.2 NORRA INNERSTADEN

Karta 9: Översiktsbild av området

Området omfattar både Norrmalms- och Östermalms stadsdelsnämndsområde och består av Norrmalm, Östermalm, Hjorthagen, Gärdet samt Södra och Norra Djurgården och har sammanlagt cirka 125 000 invånare. Hjorthagen och Lappskärsberget är något avskilt från övriga området. Området begränsas i norr och nordväst av kommungränsen och i söder är det avgränsat med Mälaren och Saltsjön.

7.5.2.1 Skolor i området

I Norra innerstaden finns det 14 kommunala grundskolor och 20 fristående skolor. Av de kommunala skolorna sticker Hjorthagens skola ut med under 100 elever i dagläget. Även Adolf Fredriks Musikklasser med närmare 1 100 elever märks här, dels för att det är den största skolan i området och dels för att den inte har något lokalt upptagningsområde utan tar elever från hela staden. Adolf Fredriks musikklasser räknas med anledning av sin specialinriktning inte med i det kommande arbetet.

De fristående skolorna har ofta speciella inriktningar. Till exempel är Franska skolan, International School Of Sthlm, Musikskolan Lilla Akademien, Vasastans Montessoriskola, Djurgårdens Waldorfskola, Engelska Skolan Norr och Tyska

skolan som tillsammans har nästan 1 600 elever och står för mer än 60 procent av eleverna i de fristående skolorna. Dessa skolor har elever från hela staden och i vissa fall från hela länet även de kommunala skolorna har betydande inpendling.

Skola	ÅK	Totalt 2010
Adolf Fredriks Musikklasser	4-9	1 094
Engelbrektsskolan	F-9	870
Gustav Vasa skola	F-5	467
Gärdesskolan	F-9	710
Hedvig Eleonora skola	F-5	417
Hjorthagens skola	F-5	77
Johannes skola	F-5	414
Karlbergs skola	F-3	260
Lilla Adolf Fredriks skola	F-5	359
Matteusskolan	F-9	529
Olaus Petri skola	F-3	164
Rödabergsskolan	F-9	569
Vasa Real	4-9	738
Östermalmsskolan	F-6	485
Kommunal regi Totalt:		7 153
Fristående Gymnasiet/Grsk		167
Europaskolan i Vasastan		132
Franska Skolan		530
International School Of Sthlm		184
Jensen Grundskola Norrmalm		11
Musikskolan Lilla Akademien		166
S:t Örjansgården		2
Vasastans Montessoriskola		75
Banérporten AB		52
Banérportsskolan		149
Carlssons Skola		547
Djurgårdens Waldorfskola		57
Djurgårdsskolan		68
Engelska Skolan, Norr		368
Fredrikshovs Slotts Skola		245
Galärparkens Fritidshem		2
Hillelskolan		71
Jensen Grundskola Östra		111

Olympen Östermalm	55
Tyska Skolan	193
Fristående regi Totalt:	2 508
TOTALT:	9 661

Tabell 5: Skolor och dess kapacitet

7.5.2.2 Elevantalsutveckling

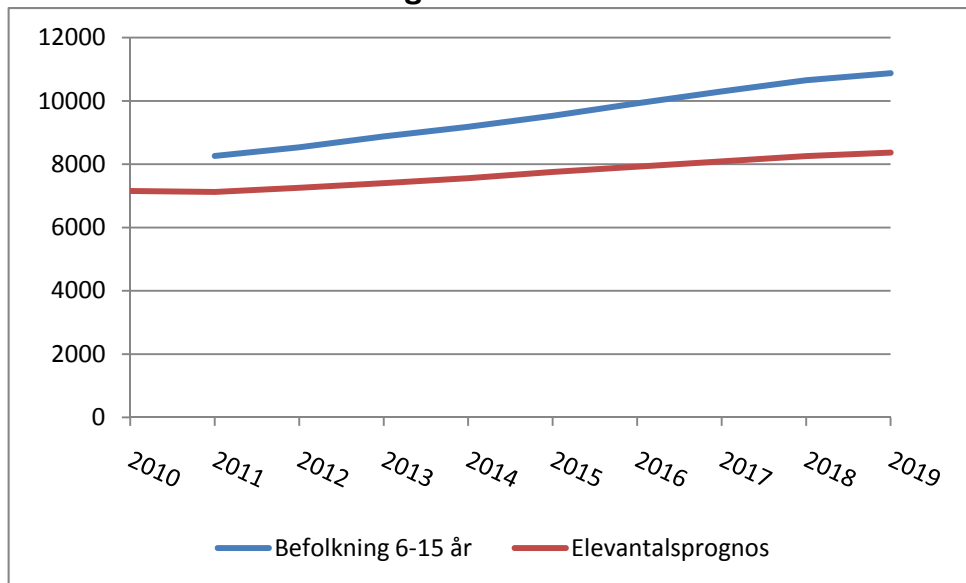
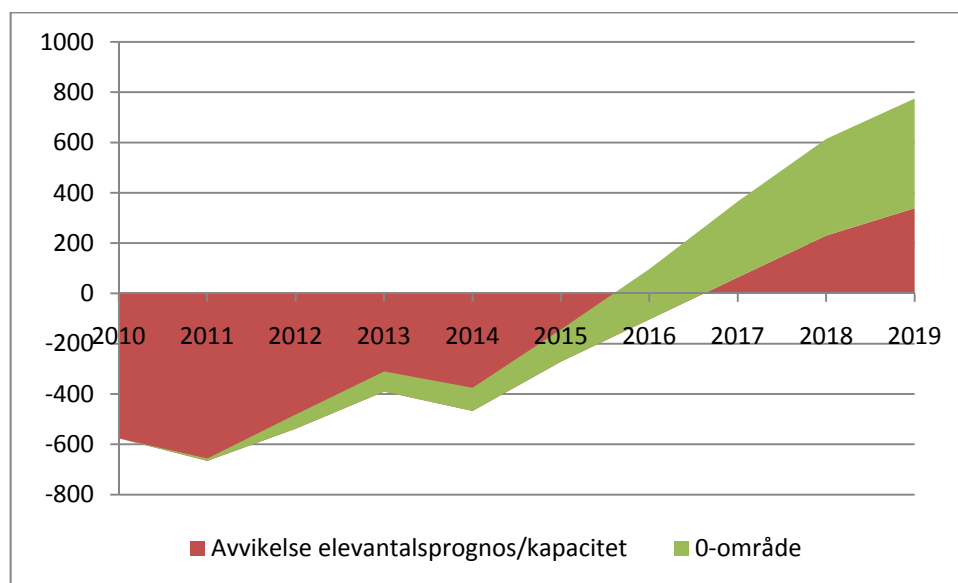

Diagram 3: Befolknings- och elevantalsutveckling

Antalet barn och ungdomar i åldern 6-15 år ökar under perioden med cirka 2 600 i området till över 10 800 barn. Ökningen är störst i nordöstra delarna av Östermalm. Av den totala ökningen avser cirka 700 barn och ungdomar som beräknas bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i området som kallas Norra Djurgårdsstaden. För Norrmalms del sker den största ökning under senare delen av perioden och då främst i de norra och västra delarna. Under den inledande femårsperioden förväntas antalet barn i förskoleålder öka med cirka 350 barn.

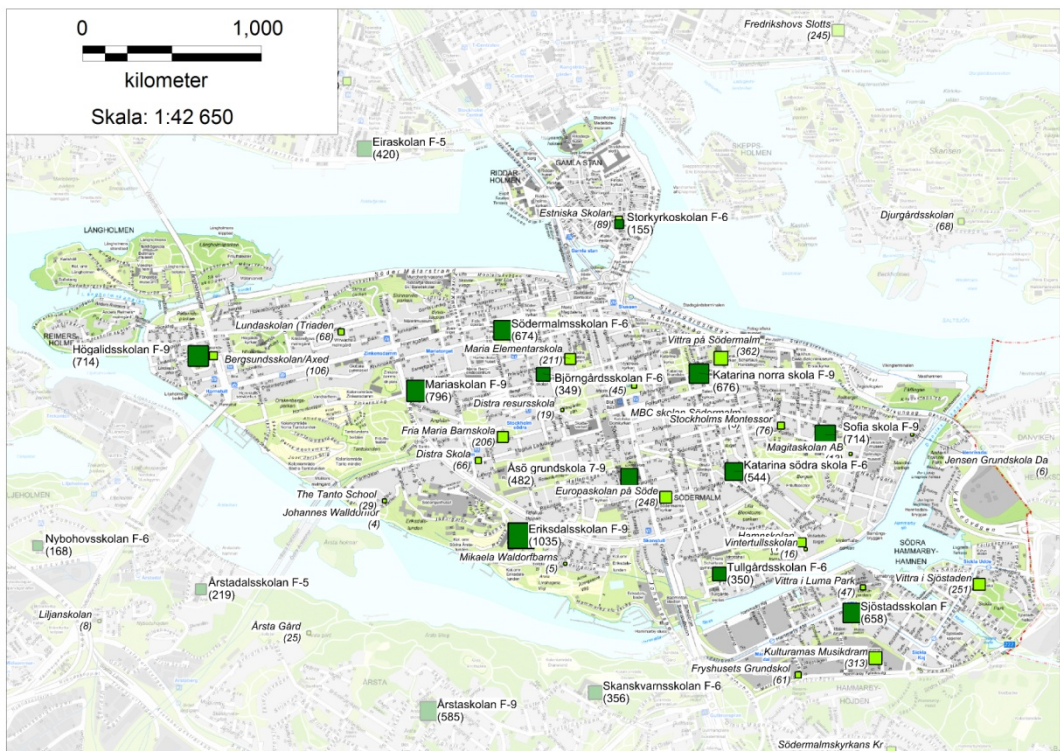
7.5.2.3 Planering

Förändringen av antalet elever i området följer i stort sett den generella trenden för Stockholm med ökande elevantal. Dock drabbas inte stadsdelen av några generella kapacitetsproblem förrän i slutet av perioden. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 6 640 platser.

Det kan konstateras att befolkningsprognosen för området har förändrats kraftigt i förhållande till föregående prognos för framför allt Norrmalm som beräknas ha ytterligare cirka 270 barn år 2019. Detta innebär att elevantalsprognosen underskattar behovet i området. Med anledning av detta föreslås en större förändring än vad diagrammet ovan visar på. I område finns även ett antal mindre områden som i dagsläget inte har några elever varför inte elevantalsförändringarna kommer med i elevantalsprognosen. I diagrammet ovan visas detta som 0-område. I diagrammet visas hela befolkningsökningen i dessa områden och en del av denna ökning kommer därför ske i fristående skolor.

I området föreslås dels att nya skolor etableras i både Hjorthagen och i området kring Norra station. Skolan i Hjorthagen finns redan med i planeringen. För att även klara det utökade behovet inom befintliga bostadsområden föreslås att Vasa real får utökad kapacitet. Detta kan innebära att Karlbergs skola kan ställa om till förskola eller användas för annat ändamål. På längre sikt bör även en ny skola för de äldre eleverna planeras in. Då det redan tidigt finns ett stort förskolebehov i området är det en fördel om kapacitetsökningarna kan ske tidigt för att till en början kunna användas som förskola.

Skola	Åk	Elever 2010
Björngårdsskolan	F-6	349
Eriksdalsskolan	F-9	1 035
Högalidsskolan	F-9	714
Katarina norra skola	F-9	676
Katarina södra skola	F-6	544
Mariaskolan	F-9	796
Sjöstadsskolan	F-9	658
Sofia skola	F-9	714
Storkyrkoskolan	F-6	155
Södermalmsskolan	F-9	674
Tullgårdsskolan	F-6	350
Åsö grundskola	7-9	482
Kommunal regi Totalt:		7 147
Bergsundsskolan/Axedin Skola		106
Distra resursskola		19
Distra Skola		66
Estniska Skolan		89
Europaskolan på Södermalm		248
Fria Maria Barnskola		206
Hamnskolan		131
Jensen Grundskola Danvikstull		6
Johannes Walldorfförskolor		4
Kulturamas Musikdramatiska Grs		313
Lundaskolan (Triaden)		68
Magitaskolan AB		13
Maria Elementarskola		211
Mikaela Waldorfbarnstuga		5
Stockholms Montessoriskola		76
The Tanto School		29
Via Emilia		45
Vintertullsskolan		16
Vittra i Luma Park		47
Vittra i Sjöstaden		251
Vittra på Södermalm		362
Fristående regi Totalt:		2 311

TOTALT:	9 458
----------------	--------------

Tabell 6: Skolor och dess kapacitet

7.5.3.2 Elevantalsutveckling

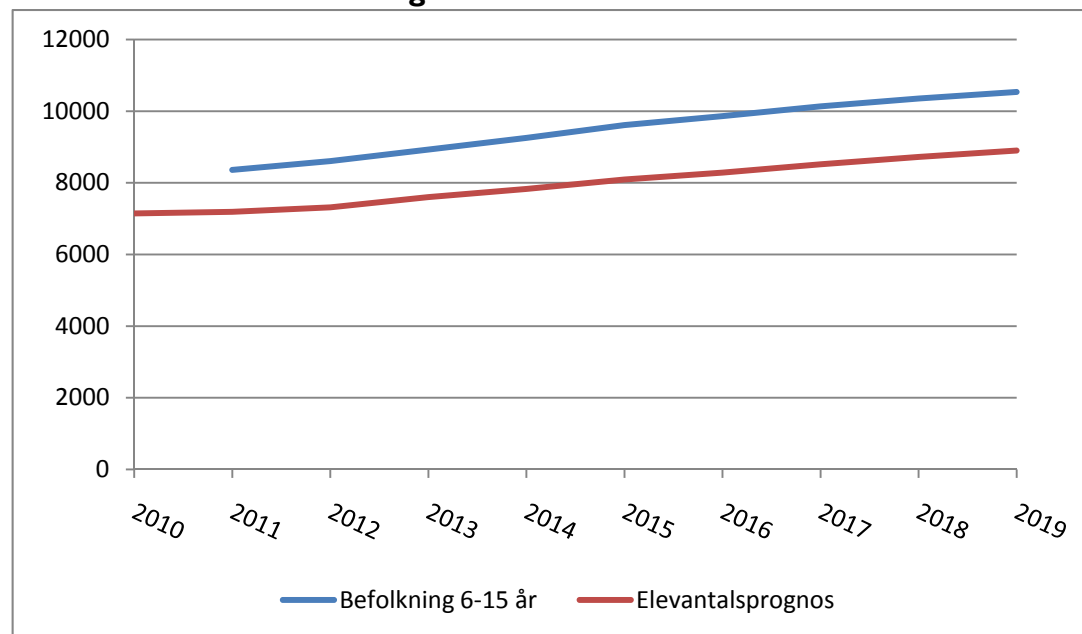
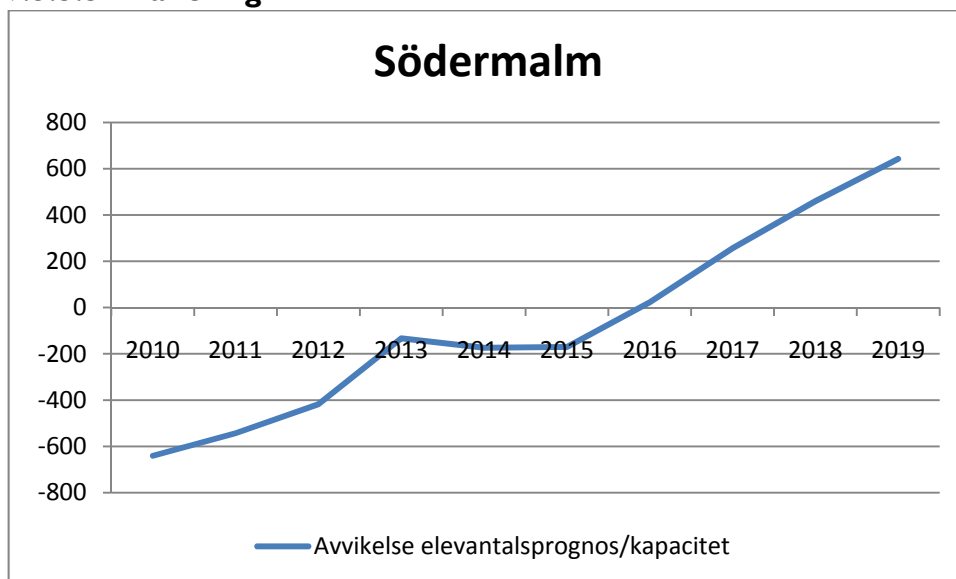

Diagram 4: Befolknings- och elevantalsutveckling

Antalet barn och ungdomar i åldern 6-15 år ökar under perioden med 2 175 i området till över 10 500 barn. Ökningen är störst i östra delarna av området. Av den totala ökningen avser endast 355 barn och ungdomar som förväntas bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i Hammarby Sjöstad och mot slutet av perioden i Barnängen. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med ca 1 760 elever till år 2019. Kortsiktigt förväntas en ökning av antalet barn i förskoleålder men mot slutet av den närmaste femårsperioden förväntas antalet barn i förskoleålder minska.

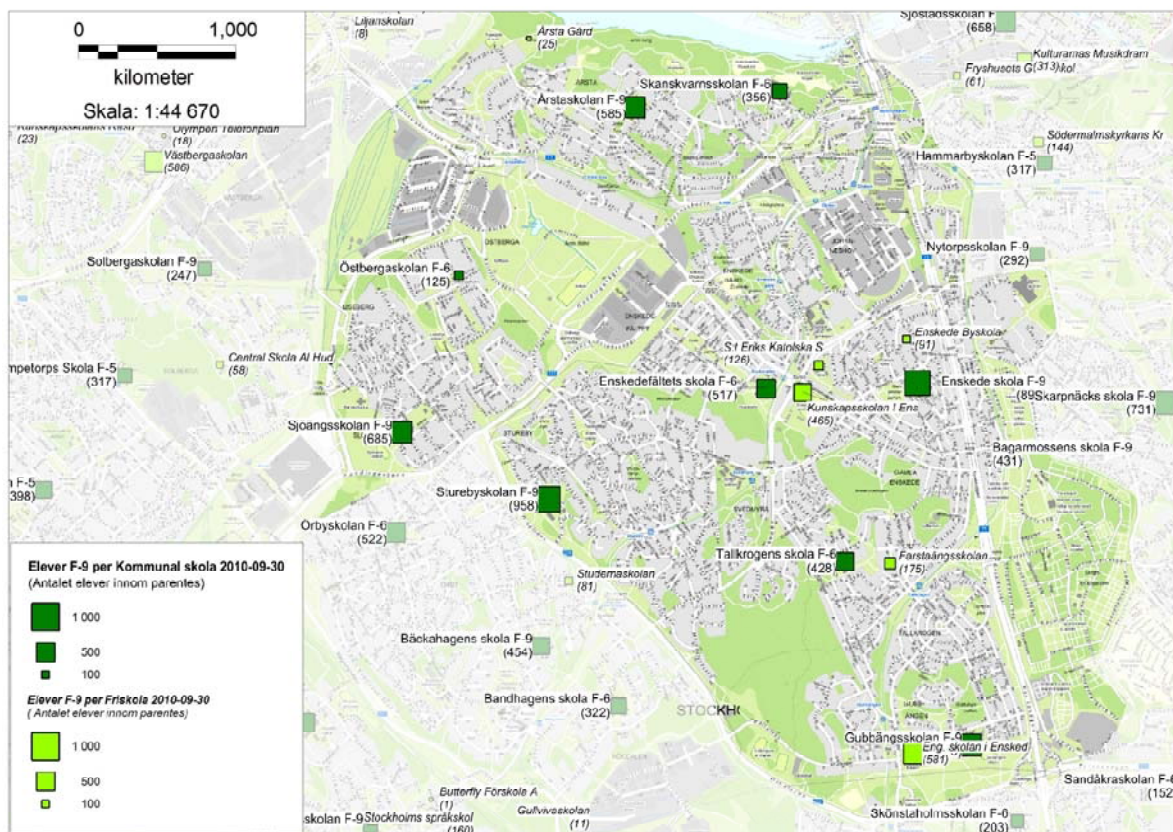
7.5.3.3 Planering

Förändringen av antalet elever i området följer den generella trenden för Stockholm med ökande elevantal. Trycket på de kommunala skolorna i området är störst på skolorna i östra stadsdelen och särskilt stort är det på Sjöstadsskolan. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 7 790 platser. Etablering av en ny skola, Lugnets skola, pågår och beräknas vara klar 2014. Ytterligare en ny skola i området kring Danviken/Henriksdal finns med i planering. En utbyggnad av Tullgårdsskolan föreslås också för att möta behovet.

7.6 Sydöst

7.6.1 ENSKEDE ÅRSTA

Karta 11: Översigtsbild av området

Området avgränsas i norr av Årstaviken men i övrigt är det större trafikstråk som utgör gränsen. I väster är det Åbyvägen som utgör gränsen och i söder är det Örbyleden. I sydost utgörs gränsen av Skogskyrkogården. Nordöstra delen av området är den del som är mest integrerad med ett annat område. Johanneshov och Hammarbyhöjden är väl integrerade med varandra.

7.6.1.1 Skolor i området

I området finns det 10 kommunala grundskolor och sex fristående grundskolor varav endast två stycken har mer än 100 elever. Störst av dessa är Kunskaps skolan i Enskede som har 465 elever.

Skola	Åk	Elever 2010
Enskede skola	F-9	891
Enskedefältets skola	F-6	517
Gubbängsskolan	F-9	675
Nytorpsskolan	F-9	292
Sjöängsskolan	F-9	685
Skanskvarnsskolan	F-6	356
Sturebyskolan	F-9	958
Tallkrogens skola	F-6	428
Årstaskolan	F-9	585
Östbergaskolan	F-6	125
Kommunal regi Totalt:		5 512
Butterfly Förskola AB		1
Enskede Byskola		91
Kunskapsskolan I Enskede		465
S:t Eriks Katolska Skola		126
Studemaskolan		81
Årsta Gård		25
Fristående regi Totalt:		789
TOTALT:		6 301

Tabell 2: Skolor och dess kapacitet

7.6.1.2 Elevantalsutveckling

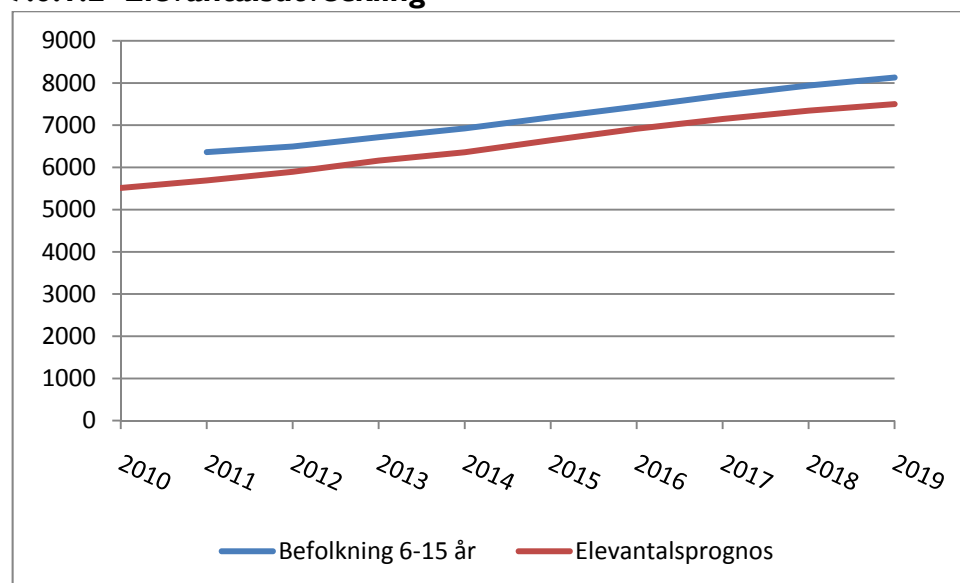
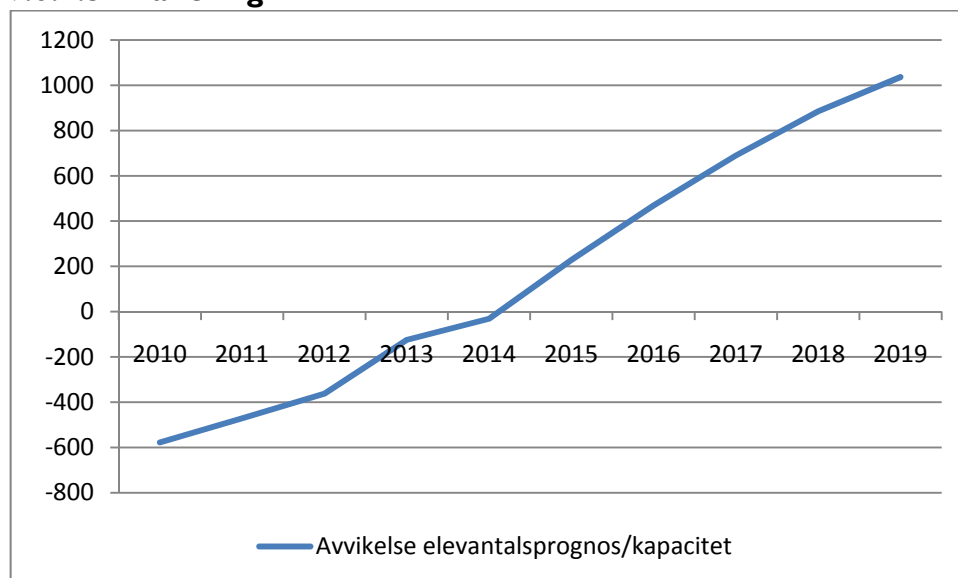

Diagram 5: Befolknings- och elevantalsutveckling

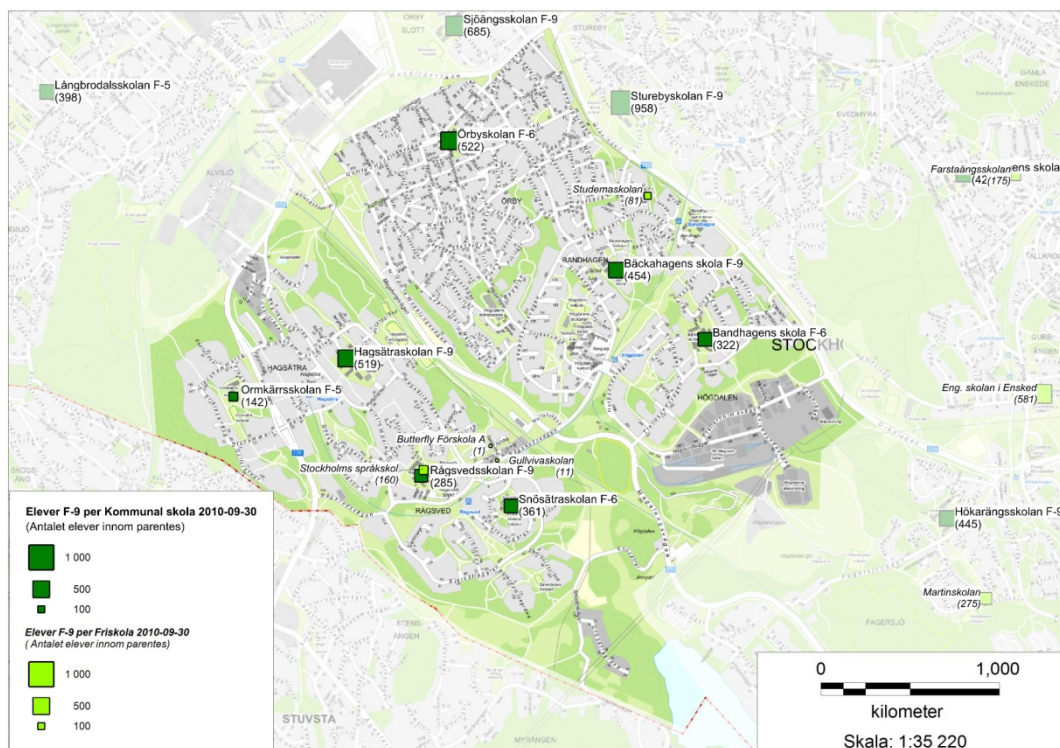
Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka med cirka 1 700 barn fram till 2019. Av den totala ökningen beräknas 550 barn och ungdomar bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker främst i Årsta där nära hälften av de nästa 3 000 nya bostäderna i området planeras. Antalet elever i de kommunala grundskolorna förväntas ha en proportionerlig ökning fram till år 2019. Värt att notera i diagrammet ovan är det är en ovanligt liten differens mellan befolkningsprognosen och elevantalprognosen. Någon större ökning av antalet barn i förskoleålder syns inte i befolkningsprognosen.

7.6.1.3 Planering

Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är i dagsläget ca 6 030 platser. I och med den planerade bostadsexploateringen i Årsta behöver en ny skola etableras i området. För att klara behovet föreslås även några av de befintliga skolorna få utökad kapacitet.

7.6.2 VANTÖR

Området gränsar mot Huddinge kommun. I nordväst avgränsas området av Huddingevägen som är en vältrafikerad, fyrafilig väg. I sydost ligger Högdalens industriområde och ett bredare grönområde och i nordost avgränsas området av Örbyleden som är en bred väg men som går att korsa på flera ställen både på broar och i marknivå. Området genomskärs i ost västlig riktning av Magelungsvägen och söder om den ligger stadsdelarna Hagsätra och Rågsved. Dessa områden är väl integrerade i varandra.

7.6.2.1 Skolor i området

I området finns det sju kommunala och fyra fristående grundskolor. De kommunala skolorna är geografiskt ganska jämt spridda över stadsdelarna och har tillsammans cirka 2 600 elever. Av dessa är Ormkärsskolan och Örbyskolan värda att nämna då de skiljer sig från övriga genom att ha en väldigt hög andel av eleverna i det egna närområdet.

Skola	Åk	Elever 2010
Bandhagens skola	F-6	322
Bäckahagens skola	F-9	454
Hagsätraskolan	F-9	519
Ormkärrsskolan	F-5	142
Rågsvedsskolan	F-9	285
Snösätraskolan	F-6	361
Örbyskolan	F-6	522
Kommunal regi Totalt:		2 605
Butterfly Förskola AB		1
Studemaskolan		81
Stockholms språkskola		160
Gullvivaskolan		11
Fristående regi Totalt:		253
TOTALT:		2 858

7.6.2.2 Elevantalsutveckling

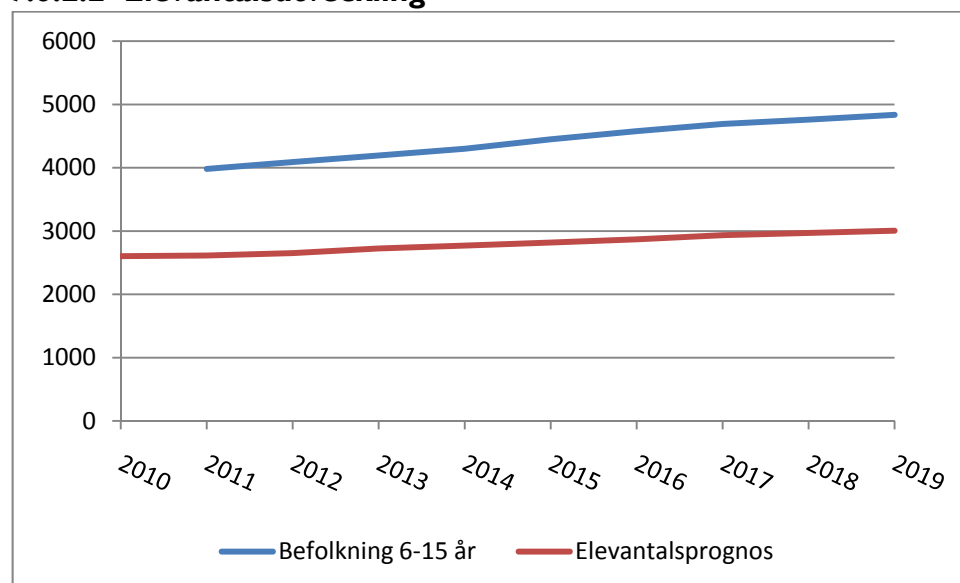
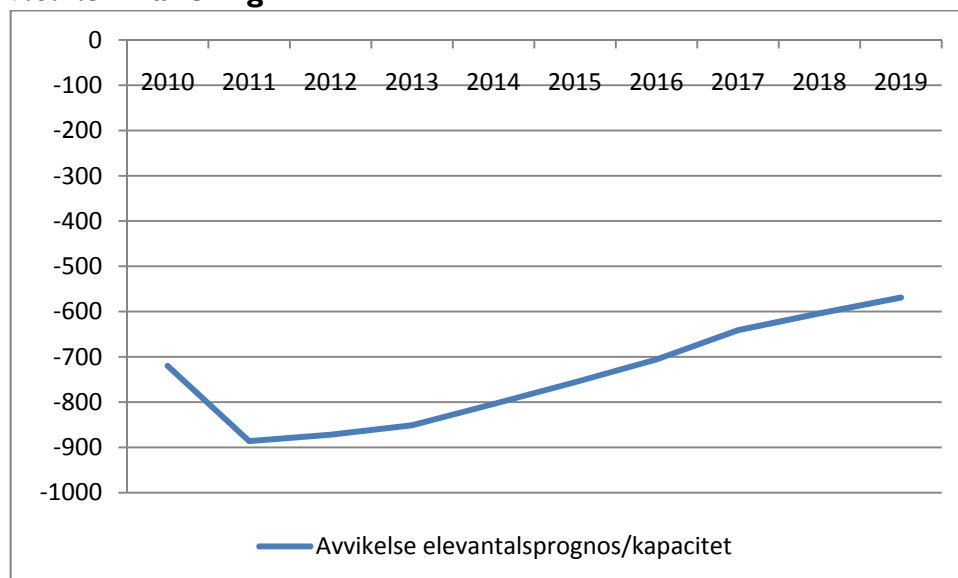

Diagram 6: Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka i området med cirka 850 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 225 barn och ungdomar som beräknas bo i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i Högdalen men även Hagsätra och Rågsved har en omfattande nybyggnation. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med 400 elever till år 2019. Antalet barn

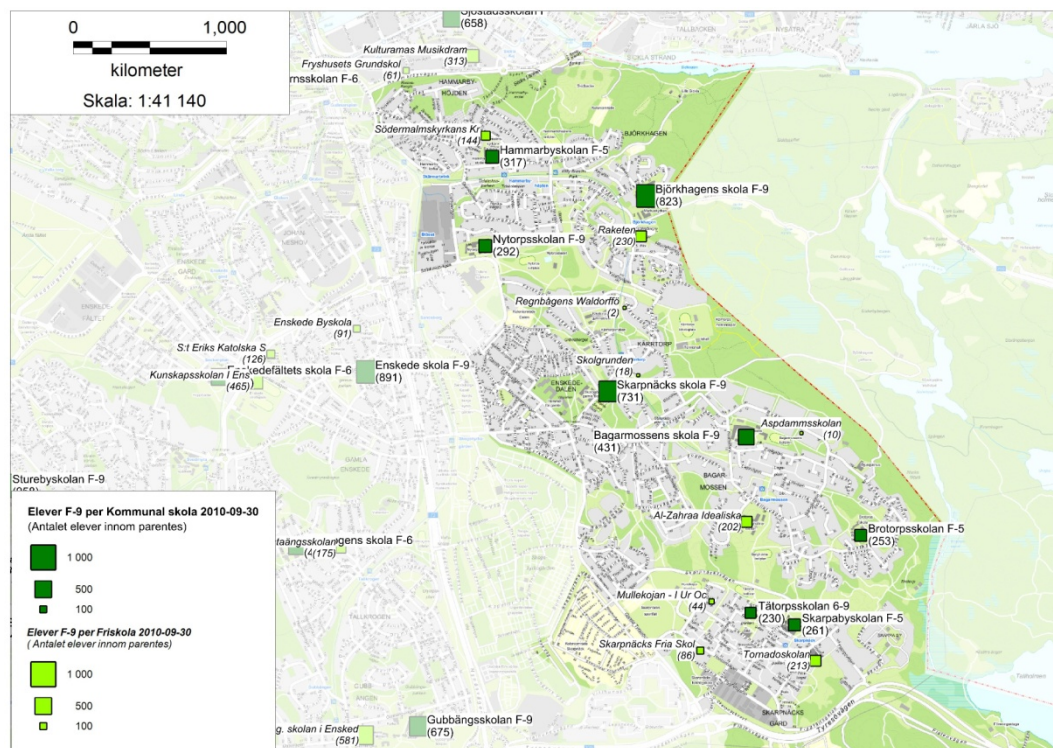
i förskoleålder beräknas öka med cirka 250 barn under den kommande femårsperioden.

7.6.2.3 Planering

De kommunala skolorna i området har tillsammans en kapacitet på cirka 3 300 platser. Trycket på de flesta skolorna i området är ganska begränsat och ser ut att vara så över överskådlig tid. Detta kan förklaras av utpendling till andra stadsdelar, nästan 40 procent av skolbarnen pendlar ut från området. Det finns dock en viss variation mellan skolorna i området. Framförallt är det Rågsvedsskolan och Bäckahagens skola som under hela perioden beräknas ha kapacitetsöverskott. I och med den begränsade ökningen av antalet elever i förhållande till kapaciteten i området förslås ingen utbyggnad. Det kommer med anledning av det stora kapacitetsöverskottet under hela perioden behövas en översyn av hur kapacitetsutnyttjandet kan förbättras.

7.6.3 SKARNÄCK

Karta 12: Översiktsbild av området

Området består av nio stadsdelar och har närmare 45 000 invånare. Området är utsträckt i nord-sydlig riktning och dess östra gräns utgör också kommungränsen mot Nacka. Hela den östra gränsen löper med ett stort grönområde nästan helt utan genomskärande vägar. Den västra gränsen däremot går mot relativt tätbebyggt område som särskilt i de norra delarna är väl integrerat med övriga stadsdelar särskilt mot Johanneshov och Gamla Enskede.

7.6.3.1 Skolor i området

Skola	ÅK	Elever 2010
Bagarmossens skola	F-9	431
Björkhagens skola	F-9	823
Brotorpsskolan	F-5	253
Hammarbyskolan	F-5	317
Skarpabyskolan	F-5	261
Skarpnäcks skola	F-9	731
Tätorpsskolan	6-9	230
Kommunal regi Totalt:		3 046
Al-Zahraa Idealiska Akademin		202

Aspdammsskolan	10
Mullekojan - I Ur Och Skur	44
Raketen	230
Regnbågens Waldorfförskola	2
Skarpnäcks Fria Skola	86
Skolgrunden	18
Södermalmskyrkans Kristna Skol	144
Tornadoskolan	213
Fristående regi Totalt:	949
TOTALT:	3 995

Tabell 2: Skolor och dess kapacitet

I området finns det sju kommunala och nio fristående grundskolor. De kommunala skolorna är geografiskt ganska jämt spridda över stadsdelen och relativt många av skolorna har även de högre årskurserna. Värda att notera är Björkhagens skola och Skarpnäcksskola som tillsammans har över hälften av eleverna i den kommunala skolan och således är relativt stora skolor.

7.6.3.2 Elevantalsutveckling

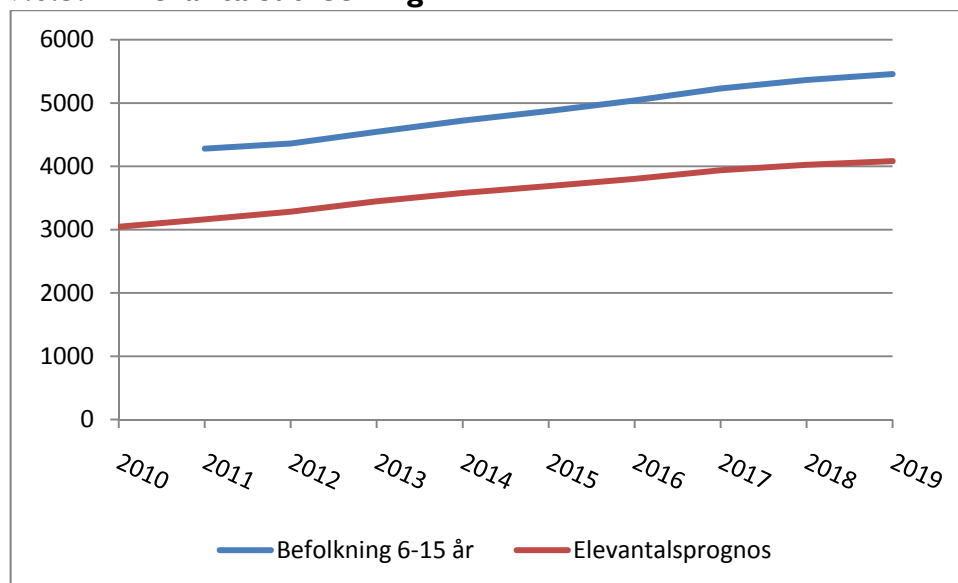
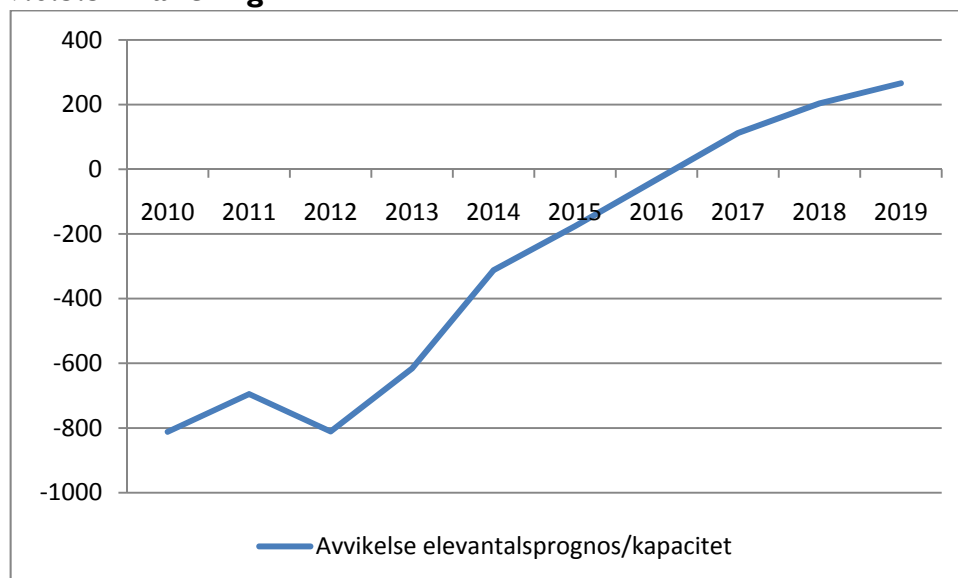

Diagram 7: Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka i området med cirka 1 200 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 650 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen är ganska jämt fördelad mellan de olika stadsdelarna med cirka 200-300 nya lägenheter per stadsdel. Totalt beräknas 1 200 nya lägenheter för hela området. Antalet elever i de kommunala grundskolorna

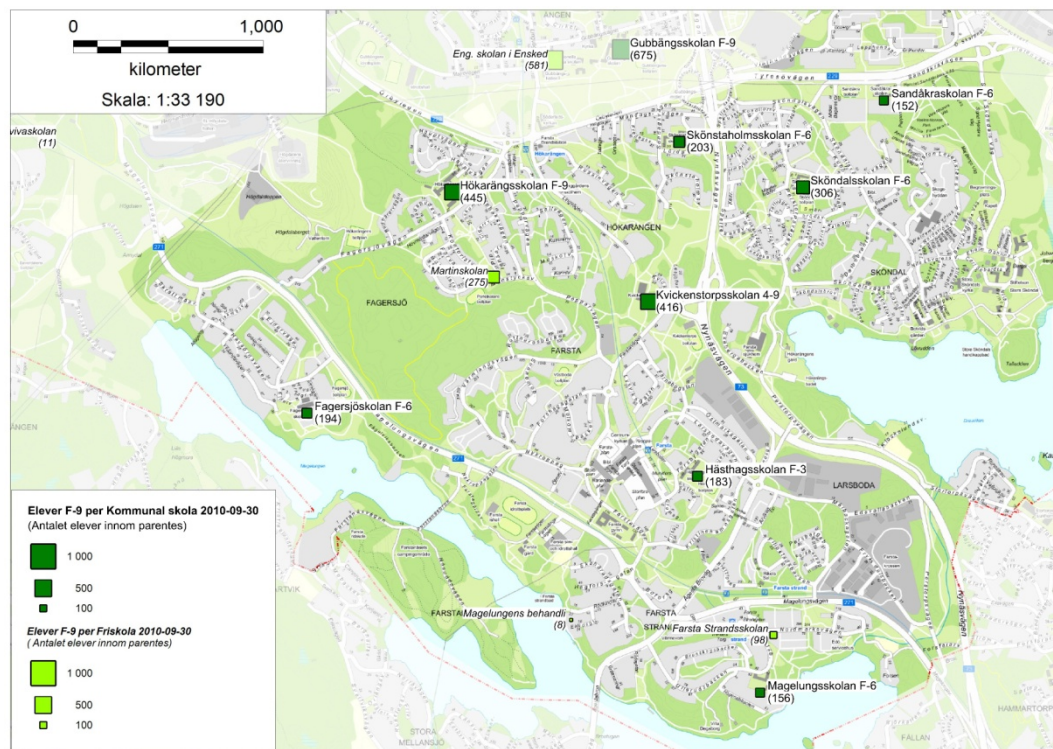
förväntas ha en proportionerlig ökning fram till år 2019. Under den närmaste femårs perioden förväntas antalet barn i förskoleålder öka med cirka 200 barn.

7.6.3.3 Planering

Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är cirka 4 150 platser. Totalt sett förväntas inga större kapacitetsproblem för området som helhet förrän i slutet av perioden. Den kapacitetsökning som behövs kan lösas genom utbyggnad av några av de befintliga skolorna mot slutet i perioden. Möjligheten att tidigarelägga några av de föreslagna utbyggnaderna för att klara förskolebehovet i området bör undersökas närmare.

7.6.4 FARSTA

Karta 13: Översiktsbild av området

Farsta avgränsas i söder av sjön Magelungen som också utgör gräns mot Huddinge kommun. I väster och öster avgränsas området av mindre grönområden. I norr avgränsas området av Örbyleden som blir Tyresövägen väster om väg 73. Området består av sju stadsdelar och har tillsammans en befolkning på dryga 40000 invånare.

7.6.4.1 Skolor i området

I området finns det åtta kommunala grundskolor och tre fristående grundskolor. Två av de fristående grundskolorna står för 450 av de 458 eleverna som går i fristående grundskolor i området. Den geografiska spridningen av skolorna är ganska jämn över området med i stort sett en skola per stadsdel.

Skola	ÅK	Elever 2010
Fagersjöskolan	F-6	194
Hästhagsskolan	F-9	183
Hökarängsskolan	F-9	445
Kvickenstorpsskolan	F-9	416
Magelungsskolan	F-6	156
Sandåkraskolan	F-6	152
Sköndalsskolan	F-6	306
Skönstholmsskolan	F-6	203
Kommunal regi Totalt:		2 055

Farstaängsskolan	175
Magelungens behandlingscenter	8
Martinskolan	275
Fristående regi Totalt:	458
TOTALT:	2 513

Tabell 2: Skolor och dess kapacitet

7.6.4.2 Elevantalsutveckling

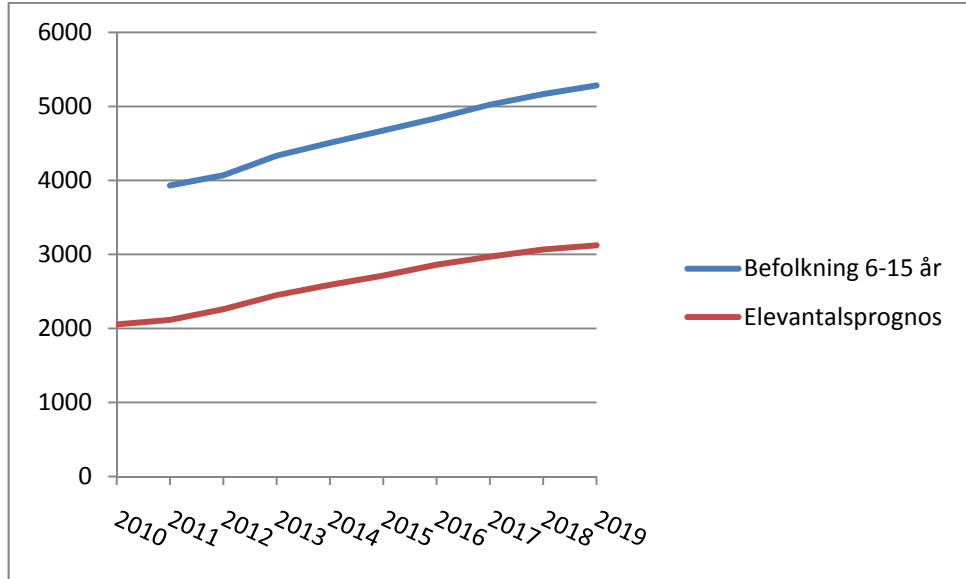
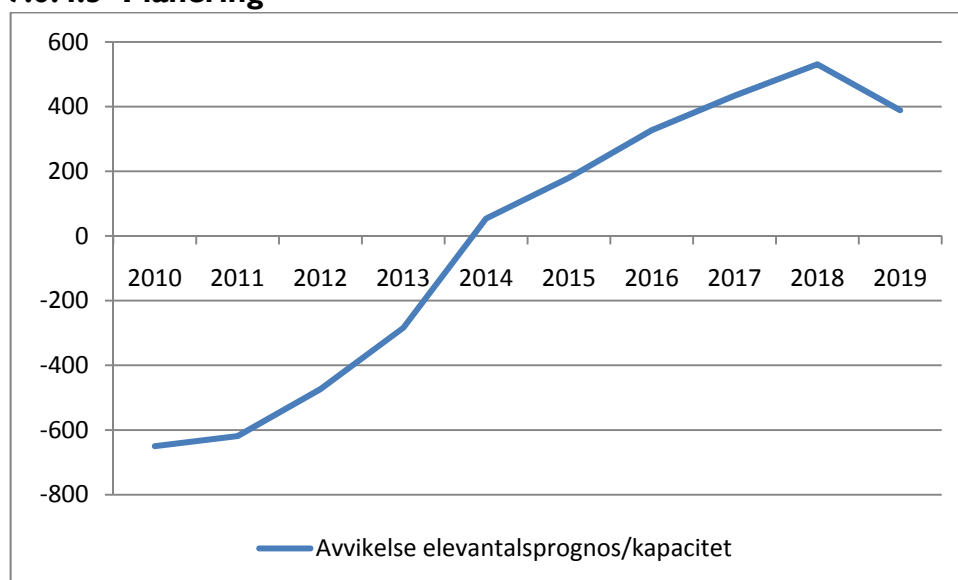

Diagram 8: Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i åldern 6-15 år beräknas öka i området med cirka 1 350 barn fram till 2019. Av den totala ökningen avser cirka 650 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i Farsta men även Sköndal. Larsboda är dock det området där absolut flest lägenheter kommer

byggas och fram till 2019 beräknas närmare 1 000 nya lägenheter finnas här. Antalet elever i de kommunala grundskolorna förväntas ha en proportionerlig ökning fram till år 2019. Antalet barn i förskoleålder beräknas öka med cirka 200 under den kommande femårsperioden.

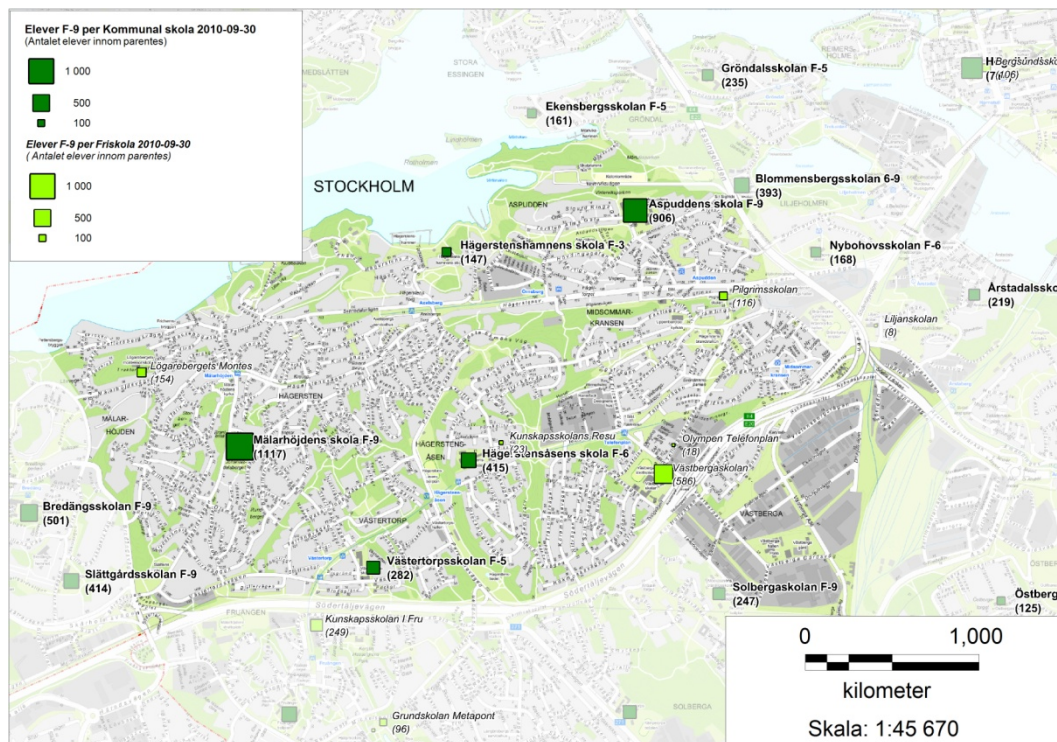
7.6.4.3 Planering

Farsta har en hög andel utpendlande elever och pendlingen går framför allt till Enskede-Årsta-Vantör. Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är cirka 2 700 platser. För att möta det kommande behovet föreslås en utbyggnad av både Sköndalsskolan och Sandåkraskolan. Det bör undersökas om utbyggnaden kan ske tidigt för att till en början användas som förskolelokaler för att klara ökningen av antalet barn i förskolan.

7.7 Sydväst

7.7.1 HÄGERSTEN

Karta 14: Översiktsbild av området

Området är i söder avgränsat av motorvägen E4:an och Västbergas industriområde. I öster följer gränsen i stort sett Essingeleden. I norr ligger Mälaren och i väst är Bredängsvägen och Ålgrytevägen tillsammans med ett smalt grönområde en barriär. Området består av stadsdelarna: Hägersten, Hägerstensåsen, Midsommarkransen, Mälardalshöjden, Västberga och Västertorp.

7.7.1.1 Skolor i området

Av de åtta skolorna i området är fem kommunala. Av de fristående grundskolorna märks särskilt Västbergaskolan med närmare 600 elever. Skolan har sitt upptagningsområde främst i närområdet men även en viss inpendling från andra mer avlägsna områden. Området runt Telefonplan och Midsommarkransen saknar en kommunal skola och är uppdelat i fyra olika skolpliktsbevakningsområden.

Skola	Åk	Elever 2010
Aspuddens skola	F-9	906
Hägerstenshamnens skola	F-3	147
Hägerstensåsens skola	F-6	415
Mälarhöjdens skola	F-9	1 117
Västertorpsskolan	F-6	282
Kommunal regi Totalt:		2 867
Lögarebergets Montessoriskola		154
Pilgrimsskolan		116
Västbergaskolan		586
Fristående regi Totalt:		856
TOTALT:		3 723

Tabell 7: Skolor och dess kapacitet

7.7.1.2 Elevantalsutveckling

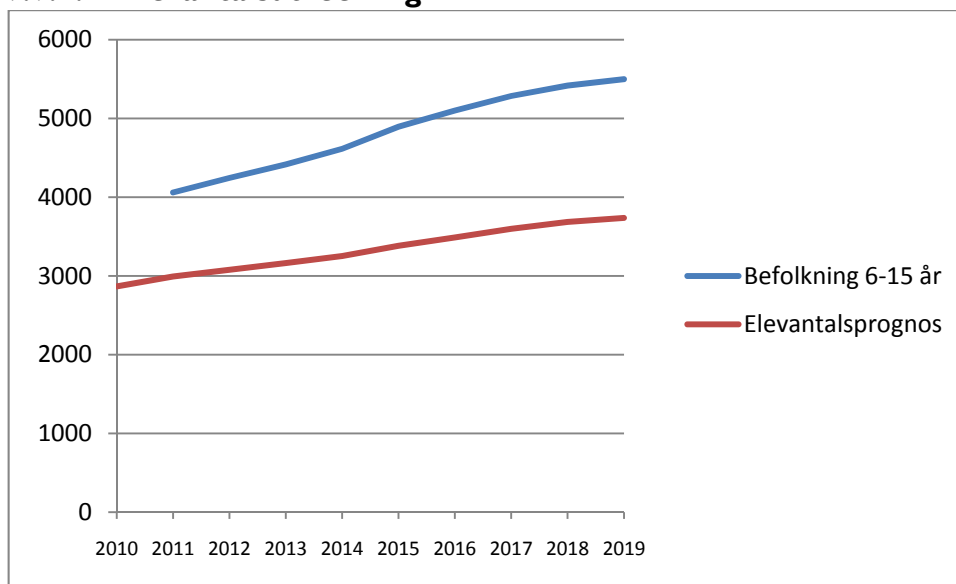
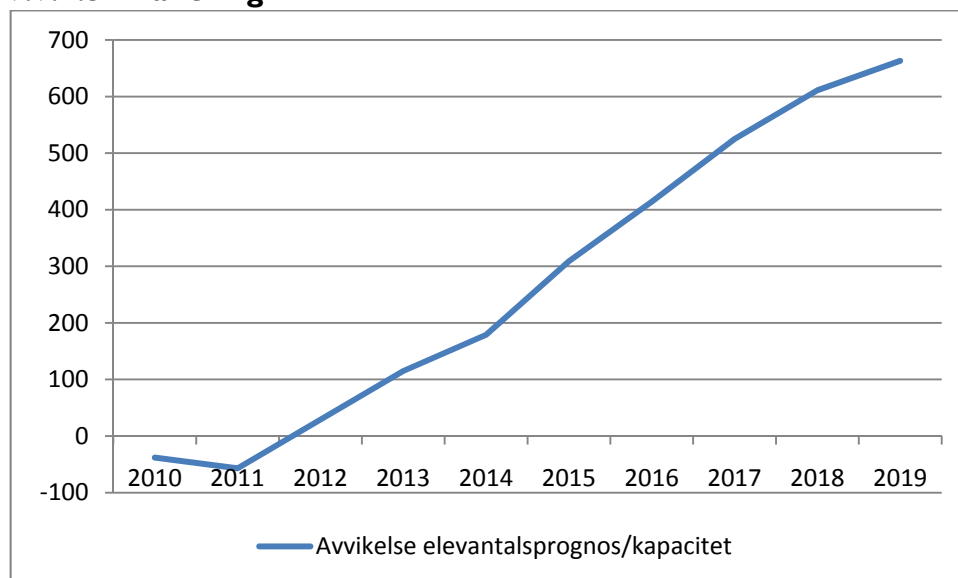

Diagram 9: Befolknings- och elevantalsutveckling

Befolkningen i området ökar under perioden med cirka 1 400 barn och ungdomar i åldern 6-15 år. Av den totala ökningen avser cirka 450 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand vid Telefonplan och i Axelsberg. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med 870 elever till år 2019. Det finns dock anledning att tro att elevantalsökningen blir större då den nya befolkningsprognosen pekar på ytterligare cirka 300 barn och

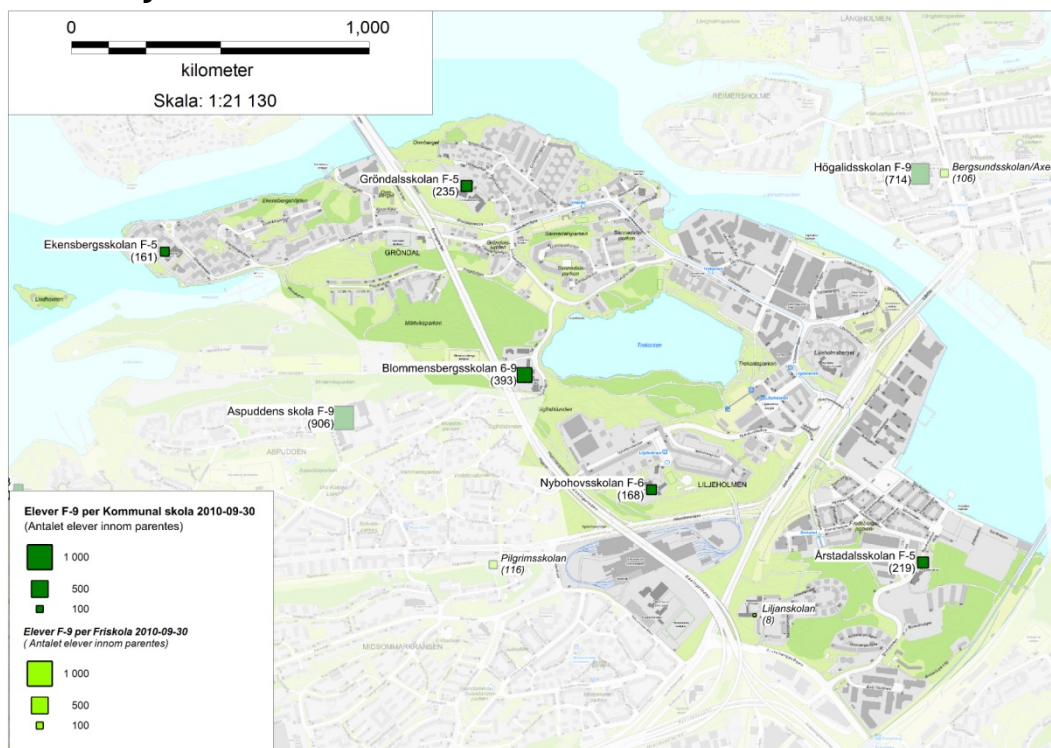
ungdomar. Antalet barn i förskoleålder beräknas öka med cirka 300 barn under den närmaste femårsperioden.

7.7.1.3 Planering

Den totala kapaciteten i den kommunala skolan i området är cirka 2 900 platser. Som syns i diagrammet ovan är kapacitetsutnyttjandet redan idag väldigt högt och få lediga platser finns. Som tidigare nämnts saknar området kring Midsommarkransen en kommunal skola. För att klara den kommande elevökningen bör en ny skola planeras i detta område så snart som möjligt. För att klara behovet föreslås även en utbyggnad av Hägerstenshamnens skola. Behovet av skollokaler är stort redan i dagsläget varför det är viktigt att kapacitetsökningarna sker så snabbt som möjligt. Det finns samtidigt ett mycket stort förskolebehov varför utbyggnaden med fördel kan ske i samarbete med stadsdelsnämnden.

7.7.2 LILJEHOLMEN

Karta 15: Översiktsskild av området

Områdena Gröndal, Liljeholmen och Årstadal har i norr en avgränsning i form av vatten som blir en naturlig barriär. I söder följer gränsen i stort sett motorvägen. Liljeholmen i centrala delarna av området är ett industriområde men med vissa inslag av kontor och bostäder. Området är på väg att utvecklas mot ett mer renodlat bostadsområde. Årstadal i öster är ett nybyggnadsområde som håller på att byggas ut med flerbostadshus.

7.7.2.1 Skolor i området

Det finns fem kommunala grundskolor och en fristående skola i området. Den fristående skolan är inriktad mot elever med psykosociala problem.

Skola	ÅK	Elever 2010
Blommensbergsskolan	6-9	393
Ekensbergsskolan	F-5	161
Gröndalsskolan	F-5	235
Nybohovsskolan	F-6	168
Årstadalsskolan	F-9	219
Kommunal regi Totalt:		1 176

Liljanskolan	8
Fristående regi Totalt:	8
TOTALT:	1 184

Tabell 8: Skolor och dess kapacitet

7.7.2.2 Elevantalsutveckling

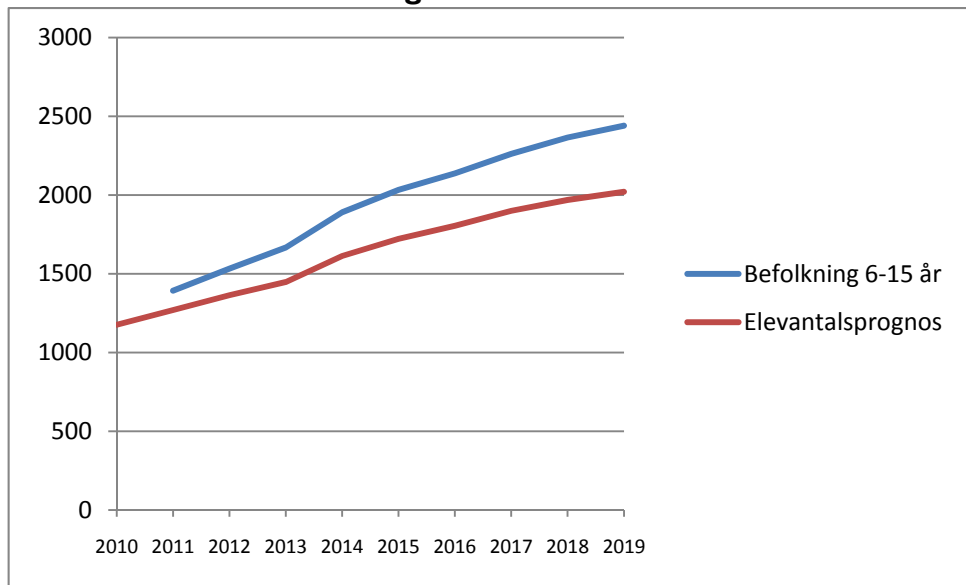
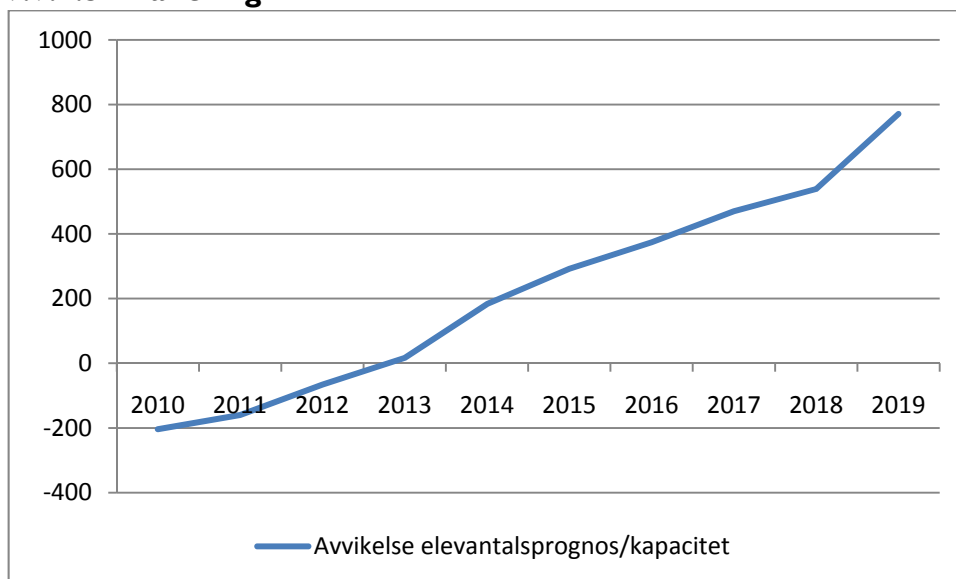

Diagram 10: Befolknings- och elevantalsutveckling

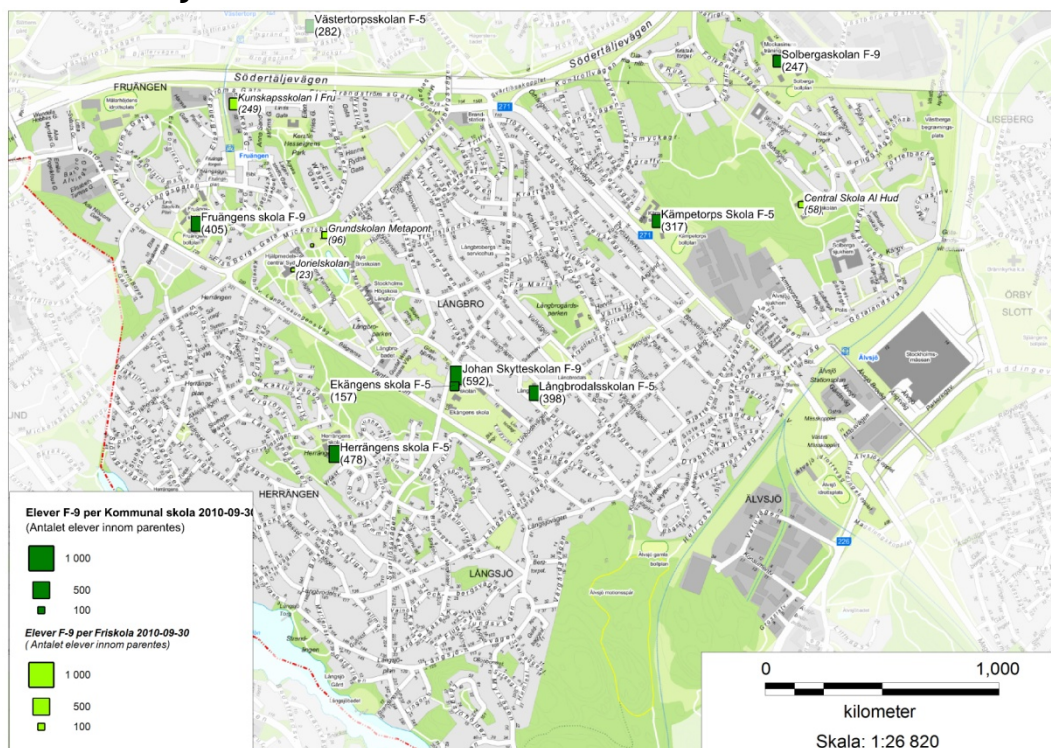
Befolkningen i området ökar under perioden med cirka 1 050 barn och ungdomar i åldern 6-15 år. Av den totala ökningen avser cirka 408 barn och ungdomar nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand i Årstadal och i Gröndal. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med cirka 850 elever till år 2019. Det finns dock anledning att tro att elevantalsökningen blir större då den nya befolkningsprognosen pekar på ytterligare cirka 270 barn och ungdomar i området. Antalet barn i förskoleålder beräknas öka med cirka 350 barn under den kommande femårsperioden.

7.7.2.3 Planering

Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är cirka 1 380 platser. Med anledning av den stora bostadsexploateringen behöver kapaciteten i området ökas kraftigt. För att klara behovet föreslås en ny skola etableras både i området kring Lövholmen och ytterligare en skola i Årstadal. Utöver detta föreslås Blommensbergs skolan få utökad kapacitet. Då kapacitetstaket bryts redan 2013 behöver nya platser skapas så snart som möjligt. Utbyggnaden kan med stor fördel ske i samarbete med stadsdelsnämnden då det även finns ett mycket stort förskolebehov.

7.7.3 ÄLVSJÖ

De tre områdena Fruängen, Solberga och Älvsjö avgränsas i norr av E4 och i nordost av Västberga industriområde. I öster går järnvägen och pendeltågets räls fram som en gräns och i söder finns kommungränsen mot Huddinge.

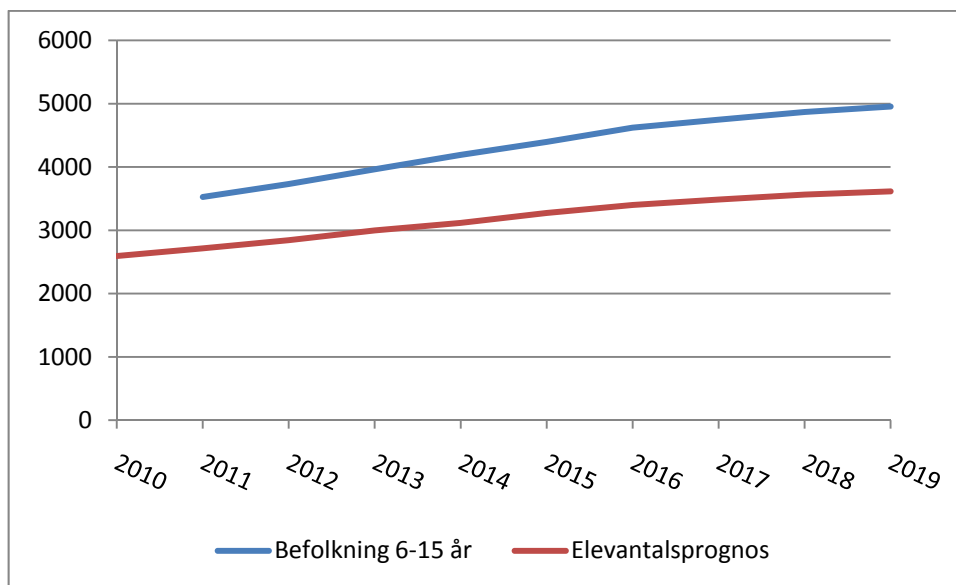
7.7.3.1 Skolor i området

I området finns det sju kommunala och sex fristående grundskolor totalt.

Skola	ÅK	Elever 2010
Ekängens skola	F-5	157
Fruängens skola	F-9	405
Herrängens skola	F-5	478
Johan Skytteskolan	6-9	592
Kämpetorps Skola	F-5	317
Långbrodalsskolan	F-5	398
Solbergaskolan	F-9	247
Kommunal regi Totalt:		2 594
Grundskolan Metapontum		96
Jorielskolan		23

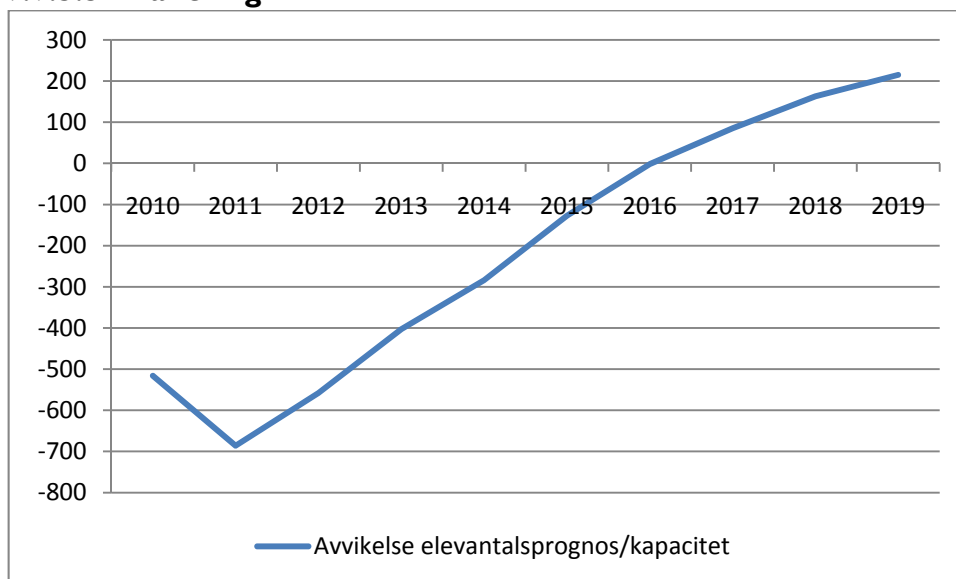
Nya Broskolan	1
Olympen Långbropark	94
Central Skola Al Huda	58
Kunskapsskolan I Fruängen	249
Fristående regi Totalt:	521
TOTALT:	3 115

7.7.3.2 Elevantalsutveckling

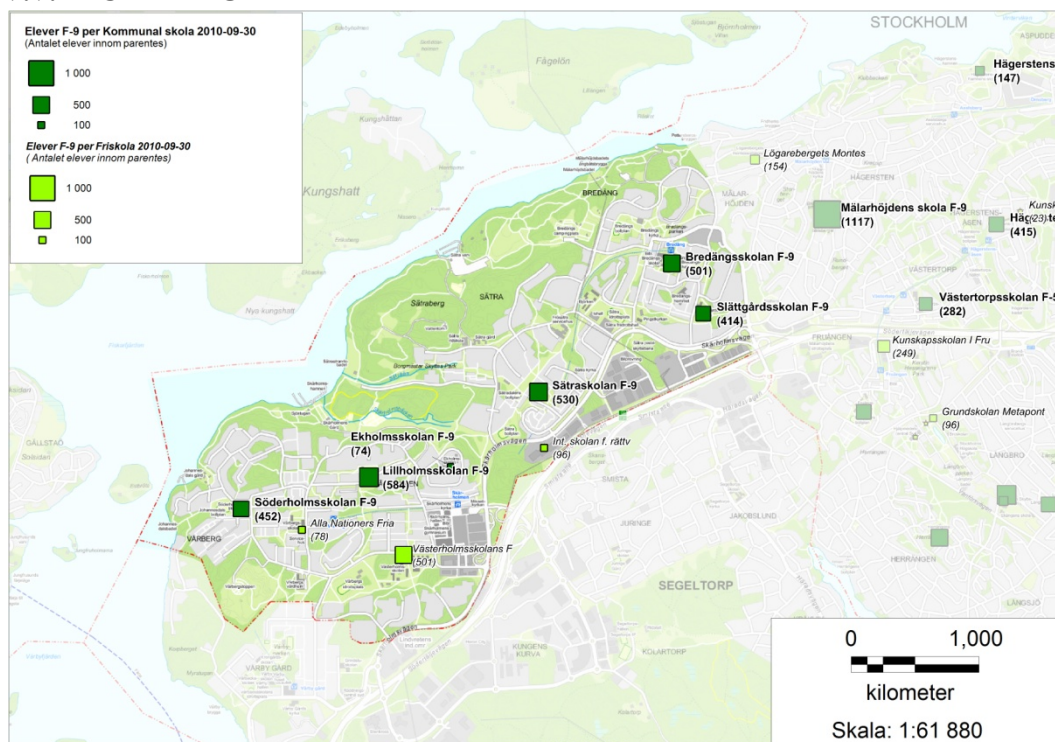
Befolkningen i området beräknas öka med cirka 1 430 barn och ungdomar. Av ökningen avser cirka 510 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Förändringen av antalet elever följer den generella trenden för Stockholm med ökande elevantal framförallt i de lägre åldrarna. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med cirka 1 000 elever till år 2019. Antalet barn i förskoleålder beräknas öka med cirka 400 barn under den kommande femårsperioden.

7.7.3.3 Planering

Den totala kapaciteten i de kommunala skolorna i området är cirka 3 100 platser. I diagrammet ovan ser det ut som om det inte finns något behov av utbyggnad förrän i slutet av perioden. Det är dock så att det skiljer sig åt inom området där det finns både skolor som beräknas ha betydande kapacitetsöverskott samt skolor som beräknas få ett kapacitetsunderskott. Solbergaskolan bedöms ha ett lågt kapacitetsutnyttjande under hela perioden, vilket dock är svårt att ta tillvara då skolan inte ligger i anslutning till de områden där det största behovet finns. Med anledning av detta föreslås ett antal av de befintliga skolorna få utökad kapacitet, framförallt Herrängens skola och Kämpetorps skolan. Då det tidigt även finns ett stort behov av förskoleplatser kan utbyggnaden med fördel ske i samarbete med stadsdelsnämnden.

7.7.4 SKÄRHOLMEN

Området gränsar i söder och öster mot Huddinge kommun och i väst ligger Mälaren. Den nordliga gränsen är Bredängsvägen och Ålgrytevägen tillsammans med ett smalt grönområde. Området består av fyra stadsdelar: Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg.

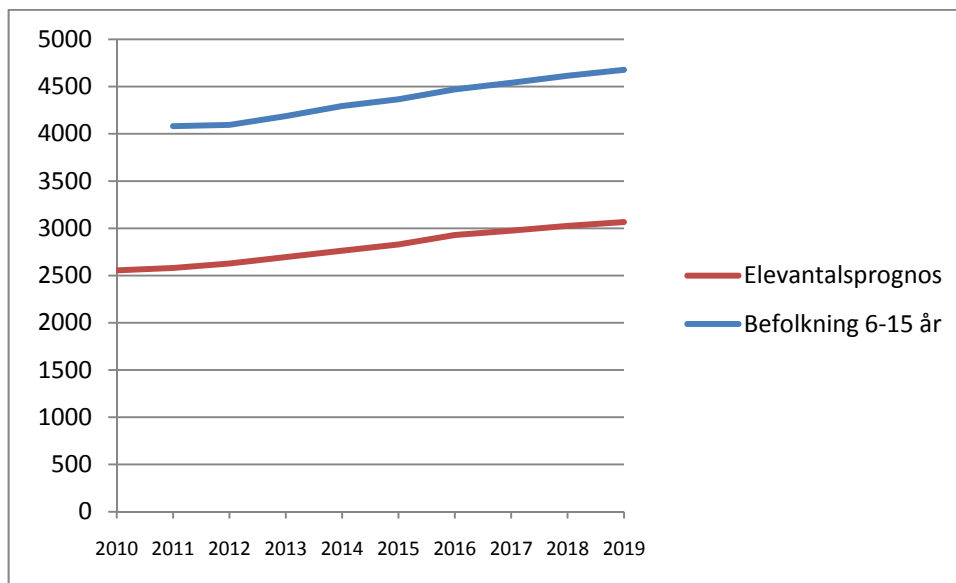
7.7.4.1 Skolor i området

Det finns tio skolor i området varav fem är kommunala. Av de fristående grundskolorna märks särskilt Västerholmskolans friskola med cirka 500 elever.

Skola	ÅK	Elever 2010
Bredängsskolan	F-9	501
Ekholmsskolan	F-3	74
Lillholmsskolan	F-9	584
Slättgårdsskolan	F-9	414
Sätterskolan	F-9	530
Söderholmsskolan	F-9	452
Kommunal regi Totalt:		2 555
Alla Nationers Fria Skola		78
Int. skolan f. rättvisa o fred		96

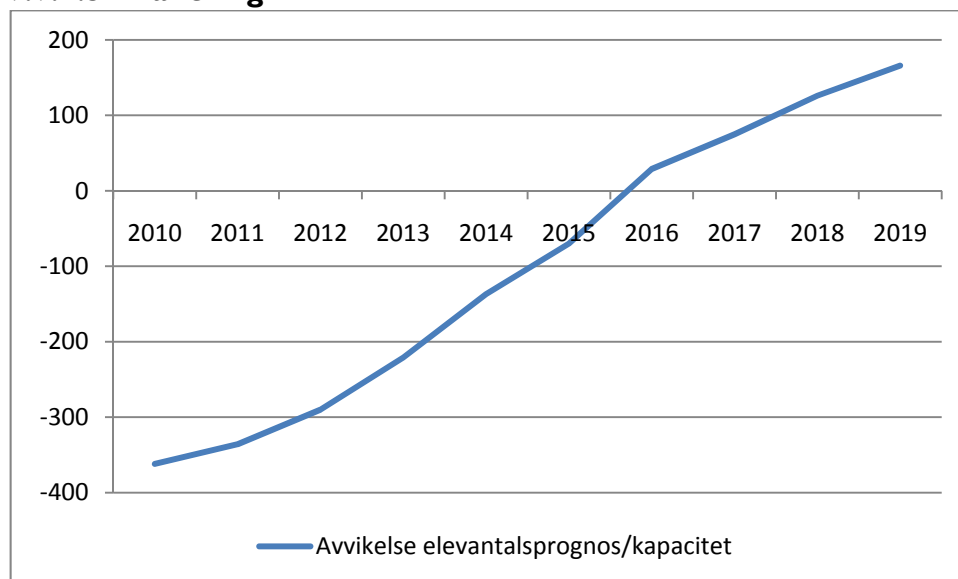
Kunskapsskolan i Skärholmen	1
Västerholmsskolans Friskola	501
Fristående regi Totalt:	676
TOTALT:	3 231

7.7.4.2 Elevantalsutveckling

Befolkningen i området ökar under perioden med cirka 600 barn och ungdomar i åldern 6-15 år. Av den totala ökningen avser cirka 170 barn och ungdomar i nyproducerade bostäder. Nyproduktionen sker i första hand vid Vårbyvägen nära Skärholmens centrum. Antalet elever i de kommunala grundskolorna beräknas öka med cirka 500 elever till år 2019. Under den kommande femårsperioden beräknas antalet barn i förskoleålder öka med cirka 100 barn.

7.7.4.3 Planering

Förändringen av antalet elever i området följer den generella trenden för Stockholm med ökande elevantal. Det är dock skillnad i behov mellan de olika skolorna. För att klara behovet föreslås Slättgårdsskolan få utökad kapacitet.

7.8 Sammanfattning av planering

Som tidigare nämnts kommer de kommande årens stora befolkningsökning ställa krav på en mycket stor utbyggnad av grundskolan. Det kan också konstateras att det ser väldigt olika ut mellan stadens olika delar. Det finns områden som även fortsättningsvis kommer ha ett stort kapacitetsöverskott och där behöver det hittas sätt att förbättra kapacitetsutnyttjandet. I flertalet av områdena är det dock så att det behöver ske en kapacitetsökning för att klara behovet. Med anledning av detta förelås att ytterligare nio nya skolor etableras utöver redan beslutade etableringar. Som komplement till detta föreslås en kapacitetshöjning i ett antal skolor.

Då det i flera områden även finns ett stort behov av förskolelokaler kan utbyggnaden av grundskolan med fördel ske i samarbete med stadsdelsnämnderna som till en början, där det är möjligt, kan använda lokalerna för förskoleverksamhet.

8 AVSLUTANDE KOMMENTARER

Något som lyfts som positivt bland projektdeltagarna är att det varit mycket bra att både fastighetsägare och hyresgäster tillsammans deltagit i planeringsarbetet. Detta då parterna har olika infallsvinklar och genom det blir resultatet med stor sannolikhet bättre. Det har även inneburit att SISAB tidigt sett behoven och därigenom kunnat anpassa sina åtgärder efter hur behovet ser ut. Det är viktigt att även det fortsatta planeringsarbetet sker i ett tätt samarbete mellan SISAB och berörd förvaltning. Det är även viktigt att samarbetet med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret förstärks.

Det är också viktigt att det material som använts i framtagandet av planeringen fortsätter att uppdateras och det skulle vara bra om det kunde vara ett återkommande arbete som uppdateras årligen i samband med ordinarie verksamhetsplanering. Detta för att kunna fortsätta den stora genomlysning som gjorts i detta projekt.